

rafiari videbat alalis hō/hoc enī fortassis inducere
posset indecētia z multā turbatiōis materiā

Leterz q̄ ad allegatiōē q̄ fiebat ab aiali homie
q̄ necē z expediēs erat eē scisma. sic olim dñs vo-
luit dissentionē eē inter filios isrl̄ z filios iuda

Solutio facilis est/qm̄ nō sunt faciēda p̄ boies
mala vt eueniāt bona. Neq̄ enī sciēt ex malis bo-
na elicere. sicut dñs ex n̄ris pctis. z scādalis potē-
ter elicit bona/tanq̄ aringens a sine pctōz vsq̄
ad finē cōprehēsoz fortiter. z disponēs oīa suauiter
faciēti. vt oīa coopenē i bonū hū q̄ fm̄ p̄positū
vocat sant sc̄i. Deniq̄ nō pōt lege stāte policia
fir ecclesiastica q̄ ē mō archica i alia trāsformari. sic
in alia policia. Tandē multis p̄missis neq̄
enī loc⁹ neq̄ tps nō stil⁹ neq̄ ingenii n̄ memoria
parunt oīa dicere q̄ dicēda eēnt. fiat ad opuscula
tractat⁹ sup̄ his cōfectos recurfus liberioz.

Concludam⁹ q̄ ex q̄m̄or cāis p̄ totidē cōsideratiōes
tactis potē q̄ deductis q̄ expedit decet z lz q̄ cō-
gregent filij israēl et iūda p̄iter. **C**ōgratula⁹ ama-
tr̄ bonoz oīm pisicū. yniuersitas m̄ mea/vtōi
cere cepim⁹. cōgratula⁹ v̄re deuotiōi. v̄ro zelo fer-
uēt. v̄re religiosissime ad m̄rēz eccia z pietati / v̄re
tādē laudabilissime legatiōi. o reuerēdissime z spe-
tabiles viri p̄rēs z frēs det auxiliū de⁹ in p̄gressu
egressu felicissimū z votiuū. Deniq̄ offert seip̄z
totā z in mēbris singulis eadē yniuersitas ad oīa
cōi cōsensu z deliberatiōe auisanda/tractāda/cōi-
cāda/cōcludēda/p̄sequēda cū oī hūilitate z fauore
nihil q̄redo qd̄ suū eē videat⁹ qd̄ oīm. vt hēantur
v̄rū z certū caput scōariū in eccia sc̄a dei. postpo-
sitis cōtēntiōib⁹ oībz z discussiōib⁹ odiosis/ que
ad hāc nō satis attinēt s̄ mag⁹ ad diuisione z
practicādo viā cōpēdiōissimā z sc̄issimā celsiōis
amboz cōtēntiū vt iurauerūt solēnter z vouerūt

Neq̄ p̄tea sit cōtēntiō q̄s in hoc negocio p̄se/
quēdo videat⁹ eē maior vel potior l̄ doctior **S**cit
eadē yniuersitas q̄ stabim⁹ oēs aū tribunal dei.
illic videbit⁹ q̄ q̄s aio/q̄ zelo/q̄ intētiōe pacē verā
sue sp̄se q̄sierit **S**it igit̄ hec gl̄a n̄ra testimoniū
cōscie n̄re. sit gl̄a deo. **N**ā denūciās angel⁹ pacem
boib⁹ **B**la in excelsis deo **D**eniq̄ si filij isrl̄ put
scriptura loq̄tur ibāt aio pacifico ad plū / q̄li aio
et q̄s pacifico eūdū erit ad hoc pacis cōciliū. sine e-
mulatiōe sine cōtēntiōe sicut decz cōgregatiōē sc̄a-
toz sine trāscedō i viā quē admodū monuit **J**o-
seph frēs. **P**reterea null⁹ def loc⁹ diabolo q̄ in se-
ditioib⁹ hīrat. **F**iat i pace loc⁹ deo qui dirigat pe-
des n̄ros i viā pacis. z doceat viā prudētie / ip̄e q̄
est viā vitas z vita et deus b̄ndicē in secula amē.

Trilogus in materia scismatis eiusdem cācel.
Mpenūero. sublimē rōis speculā (nec
mētior) sol⁹ ascēdi. q̄tis sup̄ oēs vicio-
sarū passionū nebulas posite / eo q̄s oīa

supgressus q̄tū fas habui q̄ aspectu fo ob stare
crederent. ego liberiores mētis oculos hac illac q̄
versarē sup̄ h̄ mare magnū z spaciōsū hūane fluxi-
bilitatis p̄serti ad vidēda q̄ p̄ sedatiōe pcellaz su-
arū z elationū s̄ nauē eccie hacten⁹ agitant. **D**os
nēsto memorās/cōspicio naucleros ecclesiastice
nauis h̄/strictis q̄si gladijs v̄boz acutoz decer-
tare mutuo / faces insup ardētes cōtūcliarū z exp-
brationū scriptis infrarū iactare. **D**ēs se vicissim
ipetere ita demū cōstingere. ita collidi. q̄ oīssis hos-
stib⁹ exteris z sp̄retis salutarib⁹ studijs. id v̄nū sa-
tagere credi p̄nt / vt q̄libz quēlibz extra nauē eccie
deiciat z deturber **S**eorū vos acclamāt isti hoz-
rifico boatu. seorsū vos i malā horā vrāz. p̄cul ab-
scēdite / qm̄ scismatici estis viparū genimia estis.
Infelix cūculi ples estis. vos deniq̄ oī mulctatō-
ne z anathemate debito paricidiz z p̄rie p̄ditoris
bz digni estis. **A**lioz ex aduerso z si mitior sit res
tū acerba ē. imo vos in q̄nū discēdite a n̄ ob vt sc̄i-
smat⁹ nutritores z fautores vt criminis p̄ticipes cū
scismatico cū piuro cū heretico cū eccie subuersos
re certissimo. **I**nter has belligeratiū voces ins-
ter l̄ras maledicas hinc inde volitātes / timor z tre-
mor venerūt sup̄ me et cōtēnter me tenebre. ma-
la sunt z valde mala q̄ video s̄z nesciēs interi q̄rū
res euadat deteriora p̄lagio ve ve si hereses caput
extulerint. **I**ā tū q̄ōes fidei iactāt int̄ eos. multa
q̄s p̄ solidis veris hacten⁹ hito p̄ponūē vt dubia/
z q̄s nouit si corrupt⁹ passione p̄nti ai⁹ errabit (vt
soler) a vero seu determinando q̄ flā sūt. aut q̄ n̄ ex-
pediūt seu repudiādo ea q̄ ab alijs de determinata
cognoscē. **L**eterū a nōnullis pugnat⁹ velut i tene-
bris / ita aicos nō secernūt ab hostib⁹. ita qd̄ ferē-
dū qd̄ ve ipugnādū sit / n̄ vidēt / oculos petē h̄nt
et ferūt tales palpātes velut ceci. z ābulātes i cir-
cuitu **E**xēplo q̄eoz q̄ domū loth circūvallabāt
ip̄i tāq̄ acrisia p̄culli / viā neq̄ egrediēdi neq̄ in-
grediēdi inueniūt. **I**pi rursus machinas maḡs ḡ-
uissimarū infamiarū cōgerūt ex iuriū allegatiōe
ḡnali. **S**z infirmo vel deficiēte vitat⁹. fūdāmēto
i eis q̄ facti sunt nutabūde reddunt he machie im-
mo corrūit z i edificantes z egeste eos dēppria mo-
le sternunt. talis est de gigantib⁹ poetica fabula.
hodie p̄tea velut oli i ip̄a babilonice turris e-
dificatiōe fit i eccia cōfusio liguarū. vt se nō itel-
ligāt hi q̄ vel edificāt vel edificare sedicūt turrim-
ei⁹. **Q**uid a cur⁹ sū miser hec aspiciēs. qd̄ molī
ar hec aduertēs. obistere neq̄ fas neq̄ vires hēo
nō moueri ip̄ibile **U** Sic lugebā mest⁹ sic an-
gustiabar anxi⁹. ve z ve crebris plāgorib⁹ ingemi-
nās / dū ex secreto mētis tridinio / due comites ger-
manecū fr̄yterino astitisse mihi vise sunt famili-
ariter satis note. nomē fr̄is zel⁹ cui⁹ hīratio in ea

merula irascibilis. nomen vnus fororis/beniuolentia cui locus est in concupiscibili. Altera vocatur discretio residens in rationali. he sibi mutuo dare erant in adiutoriu tanq̄ vno germanitas neru circūplectētes se cū fratre. qm̄ zelus absq̄ beniuolentia nīmū rigidus est. grauis et austerus. Beniuolentia absq̄ zelo mollis et languida. zelus demū et beniuolentia sunt absq̄ discretione ad seductionē errorū valde prone. Porro absq̄ eis discretio quid possit quid pdest. Hec trina societas die noctuq̄ pluries altercata ē intra secreta domus mee cubicula. meū q̄ frequēter rupit silētiū. zelus p̄cipue cuius aliq̄ vebemēs adeo impbusq̄ fit impet⁹ vt nūc verbis nūc scriptis erumpere gestiret extrinsec⁹/nō hoc nō illud discriminē aduertēs/neutri p̄ti satis p̄cens. dūmō par/pax fiat/acclamaret. Ac vero beniuolentie tractus q̄si cōtrarius est suauior/nō multo minus valid⁹ erat ad ignoscendū oib⁹ et d̄ eis fauorabili interpretatione iudicandū. Quibus sic de certantibus discretio se mediatricē moderatricēq̄ p̄bebat. Operosum magis vero impossibile mihi eēt hoc certamē describere. nihilomin⁹ aliq̄ stilo mādare curauī/tū ad obliuia vite solite/etenim dulce loqui miseris veteres q̄ euoluere questus/ nū p̄terea ad exercitium q̄lectiq̄ ociosi studiū h̄ mihi si dabitur satis erit. et si nemini ex alijs sim illaturus q̄d p̄iā cōmodi. atq̄ si quos iunat adesse in si paulisper cecedant a me. et zelus beniuolentiam q̄ et discretiōem nō meloqui putent. zelū in primis **Zelus.** Quid superest cōsiliū o forores. Quousq̄ nō pudebit inertie/vsqueq̄ tandē mens placida cōtenta q̄ete ē. Qualecūq̄ sit concordie bonū qua pueres crescūt/sicut discordia maxime dilabunt/dū etiā atq̄ etiā recogito/quibus non anxietati⁹ v̄geor/q̄bus nō mordeor doloribus. qm̄ p̄ quatuor lustra et amplius. p̄p̄iā ego m̄rēm intueor. Et o q̄lē m̄rēm x̄pe/illā tuā sp̄sā vnica ecciam intueor (dico) nō ī vna sui p̄te nō vno letalivulnere sauciata/quin insup eam ipam nō barbarica tantum debachatione ledi cōspicio sed p̄ suos introsum in visceribus suis acerbi⁹ q̄ delicatior loc⁹ est video (heu) his oculis/p̄ scismaticā beluā infini⁹ toꝝ capitū illā piā m̄rēm deici lacerari et p̄ omēs artus truculēta rabie ac plusq̄ beluina feritate discerpi/ferre neq̄o credite/est ferre⁹ eēt animus. si naturales affect⁹ etiā in bestijs si passiōes vitiose in reprobis tanta audēt quāta recensere stupor sic nō minas/non ictus/non vbera/non fustes/nō ignes/nō ipa demū mortis imania iminētis horrenda discrimina pauēt. dū sequatur q̄ sua voluptas quēq̄ trahit. vel sua passio rapit. horz etēplati in aialibus respectu feruū/tū in boibus philo

captis in auaris in vanigloriosis. in iracundis: et ceteris h̄mōi q̄ndiāna cernunt. Si hoc (inq̄) ira i furore vel vitio q̄d audere debet pietatis q̄d posse virtutis affectio/quā tanto vehementior ad bonū esse cōuenit/q̄to diuiniore et ex cōsequenti fortiore illā eē constat/p̄terea nemo dinumerauerit qui verus matris eccie zelator neq̄ incedat quā sibi monstrauerit vel ratio vel cōscientia vel auctoritas vel inspiratio vel tandē ipa necessitas ad liberationē sue matris ab hac mortifica peste/ et a voracibus bestiebus scismaticis faucibus/q̄ si prodesset fors acerba vetuerit /tum pulcerimum erit pro matre/pro pace/pro libertate tali/occurrere morti. sed neq̄ hoc magnū nob̄ q̄bus pro p̄mio spes fida regnandi pmittitur qm̄ gentes que sp̄e nō h̄nt/spontaneeneci sese deuouisse/celebrē collaudant historie tū romanoꝝ de duob⁹ decijs et curtio. tū exteroꝝ de codro Ipos subinde martires n̄ros q̄ singuli singulas aias suas p̄ fidee celestie tradentes saluauerunt nos in mortali deuotionis titulo templis extollim⁹. Quid de labore illoq̄ nō vna aia nō pauce sed totius eccie corpus p̄sens et futurū/sua salute potest. **Tace** frater obsecro et seruētiore iusto sp̄m cōprime. Caueo tu scias et vidēs/ne nos et te in apra picula mittas **Egisti** hoc pluries dū succēsus quispiam feruido sp̄i tuo/se mediū se veluti cōtentiones se daturū inter pugnātes/vtriq̄ cōfliktus opposuist/ita x̄pm comedit zelus dom⁹ dei/dū mortu⁹ est v̄ faceret vtraq̄ vnū/sic ap̄d poetā/senior ille galesus occubuit/dū mediū pati se offert iustissim⁹ vnus qui fuit rē. Et pius eneeas/dextrā tendebat inermē pacē acclamās/dū iaculo semur transiit⁹ est. hac tu recogitatione deterreri potueras vt sapientis vsus cōsilio nō miseres te rize aliene. ne vete et nos omnes moribus seuis odioꝝ et infamie lacerandos obiectares. lacerandos dixerim aut ab altera p̄tium seu (vt frequēs est) ab vtraq̄ vulgari dicti memineris. natans inter duas aq̄s / in vtraq̄ submergit. **Iā** experientia p̄p̄ia. hoc te docere et si cetera decissent debuerat. **Nōne** tutius erat cōsiliū p̄phicū amos/vir prudēs in illo tpe tacebit/q̄ dies mali sunt. **Nōne** p̄terea salubrius id q̄d **Ezechiel** visio habet/lugere et gemere sup cunctis abominationibus q̄ fiunt. vt cū **Jeremia** sedere tristez aut cū regio p̄pha optare pēnas sicut colūbe. volare et requiescere et in solitudine saluū fieri a p̄sillanitate sp̄s et tempestate. dum est cōtradictio in ciuitate vbi sine passionū tu multibus se audiant semet intelligant. se corā videāt. fallit me expectatio mea. si nō p̄tinus abiectis armis/ambulabunt in domo domini cū cōsensu aut ostenso signo ad sal

gita hoc e sine debito ipz sine diuinatione ipuida
 mediu veritatis attinger. aut si pugnadu fuerit ar
 gumetatioibz ipi exeplo vsilitaru ibur ocs aio pa
 cifico ad pliu. **Zelus.** Quid me aspiciatis o foro
 res/grandia videtoz polliceri. sed grandiora fides
 potest. amor audet. doloris matemi necessitas in
 uirat. **Beniuolentia.** Magna p'fusus reppmitt' fr
 sed maior in exoluendo difficultas reponit. tot sapi
 entes hucusqz nequnt id facere qd' attempas solus
 et iustus ita ne tot aioz varietates. tot votoz mil
 le spes adunabis/qn' idē hō plerūqz secū distidet
 z in eadē domo rixe regnant incompescibiles.
Quid ages presertim vbi animo deliberato/pla
 cet error. placet diuisio. pars sola voce nō corde cō
 quiratur. vbi deniqz tāta q̄sta esse pōt. finū variet
 tas inuenit. **Zelus.** y **Noli** tandē obsecro
 o germana beniuolentia. noli molestū silentiū tā p
 tinaciter indicere pmitte me cōfabulari in amari
 tudine aie me sine illud qd' me pmit euomere. do
 lor inclusus vrit acrius. **Ego** saltē litterulis in fo
 dia q̄ sentio nullū ibi discrimē formidat **Discre
 tio.** Age ergo frater si detinere nō possum? pmit
 timus interim scribere te oia q̄ in aum venerint tū
 mō ab iniuriosa temeritate ab irreuerentia quali
 ber abstinet. **Cave** deseras ne germanas tuas.
 beniuolentiam z discretionē q̄tus beniuol' sit z di
 scretus fmo tuus. nec accusans nec excusans ali
 os plus debito. sed aurea mediocritate sp in te or
 natus effulgeat /z placeat/mordaci odiosa dicaq̄
 rate eiecta. **Zelus.** Facias qd' hortaris foroz di
 scratio **Nā** et tu beniuolentia significas te hui' esse
 snie. vis enim oia interpretari beniuole sed in nom
 inū. nō tū ita beniuole qd' ledat vitas s; vt caritas
 nungiat. et veniat dies q̄ exultātes canere fas sit cā
 ticū istud cāticū mia seu beniuolentia z vitas obu
 auerit sibi iusticia. et par osculate sunt. **Beni
 uolentia.** Assentio fr' nil aliud sane magis expo
 stulo. sed ipz agere supn' arbiter de' cōcesserit **Co
 mitabimur** ergo te tu id qd' suggererim? tuis ver
 bis expmito at vero sup omnia vide ne sis zelus
 talis/qualem ap'plus nominauit nō fm sciam quē
 p'erea dicit zelum cōtentionis qz vicz nec discreti
 onem/nec beniuolentiam germanas tuas audie
 bat zelus talis. **zelus.** Fiet vtiqz ne dubites. et
 quicqd' in vtrāqz ptem dicendū videbit' illud deli
 berato sed breui libramine rōnis explicabo **Nūc**
 alloquens oēs in cōe/nunc ad p'iculariora me de
 flectēs q' si post finito verbo dep'bederitis me pre
 uaricatozē pacti h' v'fā erit correctio z meū vltro
 p'cere corrigētibz **Multa** tū (id aduertite) locutu
 rus sum noia tū sub mō triplicis eplē q̄lia loqui

vel posse vel debere psonas introductas nō me li
 cētia oratoria cōiecturate. **Et** in p'mis omnes
 in cōe cōueniā. **Z** Si snie diuerse sint inter
 vos: vt hūana fert fragilitas qm' incerte ac timid
 sunt: puidētie nostre. Presertim vbi variat narra
 tio in eis que facta sunt: Nunqd' p'erea cōtentō
 nes odiose regnabunt inter vos. nunqd' exemplo
 muliercularum res iniurijs pagetur. Nonne salu
 brius est xpiano dignius vinci a bono q̄ malo
 vincere, imo hoc pessimū est illud oprandū. **Credite**
 mibi par male p scismata queritur: nō vtiliter
 iniuria iurijs/sicut nec calliditas calliditate. nec
 morbus morbo repellit aut sanat. **Si** p'erea cō
 tentiones et rixe sint inter vos nōne carnales estis?
 ego quidem dico q' vnusquisqz vestrū dicit. **Ego**
 sum benedicti. ego subtractionis/ego neutrius/
 et qd' venire solet inter oues dum ceca nocte pda
 tor lupus irruerit. fugiunt ps hec fauces lupi ne
 scia incurrit: hec in oppositū parietem impingit:
 hec nullo incerto vagatur attonita **Non** alr spiri
 tu quodam vertiginis agitatur cetus ecclesie/ ps
 palpat velut in tenebris/ignozans que perat: ps
 ambulat in circuitu. pars sinit expectans lucē ve
 ritatis certam/de tenebris splendescere. **Pars** ne
 que scit neqz nouit quicqz agere? **Nihilomin'** ipa
 et agentes vtrinqz ridens diiudicat. **Alios** rapi
 unt et transuersos agunt passionēs varie pessime
 consiliatrices. ira/odium/inuidia/cupiditas am
 bitio timor et similes: adeo vt pro personis perse
 quendum. sincerus amor pacis/et serenissima ve
 ritatis amicitia deserant' aut impugnētur: quo fas
 cinore q̄le aliud execrabilius cogitari. possit neq;
 q̄ inuenio. **Per** tales si non obuatiū extiterit ex
 ponet fides discrimē. si suis litteris fidēs. si eas
 instrū suarū passionū efficere molientes/determi
 nauerint aut asseruerint leuius debito in hāc vel
 illam ptem ea que meli' intractata manerent: vt si
 diceretur papam non esse caput vniuersale eccle
 sic iure diuino. papam non expedire esse vnicū
 pro ecclesia. pape passim in facie resistendum esse.
 passim et ab eo appellandum: vel ex aduerso si q̄s
 assereret q' in nullo casu pape dicere licet. cur ita
 facis et similia. **Quosdam** p'eterea videre est q̄
 tanta animositate suis aut ceptis aut consultis in
 herent vt nullis ad oppositum rationibus nulla
 incommodorum experientia. recti possint **Da**
 lunt omnia secum rucere/omnia frangi vlturbari
 quam pedem retroflectere a via sua. etiam inuia
 et ob hoc iam non via/quoniam progressū ob
 stare reperiunt vel spinaz. h' est vitioz sepes hor
 rida vel fossatoz h' ē cordiū pfūditas incognita l
 latriculoz malignitas. vel comitū mutua impus

gnatio vel viaru districti? huiles qs cernicosa tur/
 gidaqs psumptio/neqt ptergredi qz neqt humiliari
 Irascunt deniqz tales odio imortali s oes qs vi/
 derint vel audierint. no dica aduersari sibi sed no
 plenis vocibz et totz assentire snijs. Alios ad oez
 ventu instar arudinis videmus mutabilesqz pro
 bucella panis iusticia desereret. Alios tandē iue/
 nim? (et vna multos) qz pati sunt obedire verita
 ti cogniteseqz pterea qd sequi licebit vel expedit:
 multa quide licet/ q no expediunt. Ni nullos odi/
 unt. nullos psequuntur. qs absqz malignitatis ad/
 mixtione cu puro z simplici oculo veritate qzere cog
 uerint: etiā si no datu fuerit inuenire. Remiscuntur
 qz paulus z barnabas absqz pctō dissenserūt. ita
 vt discederet ab inuicē: nullo m odio seipos pfe/
 cuti sunt. nullis maledictis z iniurijs se inuicē cō
 fecerāt leguntur. Qua in re/ videntegisse no sat/ be/
 niuole nec discrete (ne loqmur acerbi?) illi qz sb no
 mine venerabilis vniuersitatis tholosane/ quan/
 dam nup eplam grādem serenissimo frācoz regi
 trāsmiserūt plenā maledictis pūgentē iurijs/ cor
 ruptā opprobrijs: in illos oēs q no secū sentiunt:
 qui subtrahēdo no secū in obia (vt dicūt) debita
 pseuerant. Verū sepositis interim ppijs ad seip/
 sos affectionibz/ et odijs ad alios (obnubilāt enī
 ista veri iudiciū) saia duerrāt qd ex opposito sbsra
 hentes pnt rescribere/ noiātim illi de alma vniuer
 sitate pnsē: qz pfundiori nota qzunt inuri. Exē
 plar l' arū rnsuarū ex psona vniuersitatis parif ad
 epistolam tholosanam

Postulata in pms rex xpianissime ma
 iestatis tue licētia/ cōuertit se huilis si/
 lia tua/ rñdere tholosanis qbusdam. p
 eplam tali sobrietate qlē te decet audi/
 re et nos loq cōreptā nō qliter meruerāt bi qz male
 dictis iprobis qz execrandis execratioibz infama/
 re regā dignitatē cum generali cōcilio suo conati
 sunt. rupto derepēte diutino silētio. Aouimur
 ergo sic ad eos. rex serenissime. te audiente te iudi
 ce. Ea frēs sup quibz accusamur a vob. si talia
 erant qlia exaggerando declamat (imo satirica di
 cacitate mordet) caritativa illa epla vestra nisi ca
 nina potius appellāda erat: pfecto vestru vos ac/
 cusat qd uenale silētiū. Cur enī tūc cōfestim vt nē
 fero neqz arguistis neqz statuistis cōtra faciē no/
 stram nos frēs vros/ qz tā manifesta et sacrilega i/
 pietate vestris iudicijs errabamus: sed ptinaces
 nos ac despate errātes linquebatis. Quo pacto
 igitur nūc frustra nos impetit. si tales iudicamur
 a vobis: aut si ad regē vestru z nostrū. dūtaxat ser
 mo vester est qz rōne ipm et oēs de generoso sāgui
 ne suo. nō prius ab errore reuocastis. qs iuratis
 vos scire. vos firmiter credere/ nequaqs ptinaces
 esse in subtractione p eos effecta. et sic palā effcā

vt nulla possit tergiverfatione negari: testis es o
 rex eoz qz dicimus. qz igitur vel infidelitate vel in
 eria nō monuistis eos cōtinuōsi tam certo z pro
 broso scismatis anathematis qs vinculo vestris
 iudicijs nisi resipisceret ligabatur. Atqui stupi/
 dos forte vos et elingues effecerat timor: qs tior.
 timor cadēs in viros cōstātes. An ornis: in deoz
 tus. Quod sicut scribitis. vir quidam legatus ex
 vestris fere necatus est in concilio parisiē. cele/
 brato. Qz pvide trepidastis. nam tua res agitur
 paries cū primus ardet. Poterat vnicuiqs vestz
 si obmutire psumpsisset. sile cōtingisse: nō dū vō ita
 desipitis frēs. vt hec dicatis: et si ita loqmur; alio
 quin qz aio certare vos pollicemini vsqz ad mortē
 p iusticia. qz nō dū vsqz ad sanguinem restitistis: si
 vos plus triēnio pauor puerilis exterruisset trepi
 dātes timore vbi nō erat timor? Nā qlis timori lo
 cus fuabit vbi tā pmpros defensores z p pulsores
 iniurie. epus ille mor inuenit dños duces sicut re
 stamini. Quid si cerebrosus. si capitosus/ si psum
 ptuose loqr aut minax/ erat ille vester epus/ nō est
 nostrū diffinire. sed neqz ē vsqz incredibile. cū si
 talis erat dum in turbā alacriū ingenioz viuaci
 um iuuenū incautus impexit/ qz exagitat? ab eis
 fm meritū suū et eribilatus extitit. Sz ad
 silētiū vestru regredimur. Rñdete postulamus/
 vbi tunc erat dolor ille ingēs/ qui (sicut ex histo
 rijs trahitis) mutos etiā ex natura loq cogit dum
 recētiōr erat iniuria. dū plaga noua curatiōi pti
 mior/ dolor iste vester qz nūc est uare vos iactat qz
 sum abierat/ aut vā nūc subitus emergit/ demōz
 dolor iste dū ab initio erat qz multū nouū absqz
 spiraculo/ nōne instrepit? vastos forni? erumpere
 nōne clamores horridiores extoz qz debuerat. Et
 vero scandalū vob erat formidini. Quale scanda
 lū: passiuū an actiuū/ datū/ scz an acceptū/ et rō
 rem qlemcunqz paueritis/ damnat grego/ qz tradit
 non esse deserendā ppter scandalū/ veritatē vite do/
 ctrine z iusticie qlē hic asserit. Sz eritū subtrac
 tionis/ aut (sicut pmo vester loqmur) partim in
 felice pstolabamī. qd ita qsumus: nunqd ab eue/
 tu negocioz/ metiri tā actoz bonitatē/ cōgruū vl
 necessariū iudicatis: videte ne fallamī. Quāta sūt
 optimo initiata pncipio qzta i qz nihil virtuose
 z moralis prudētie defuit/ qz tñ successu prospovel
 intento caruerunt/ ad qd pōt violare traduci illō.
 careat successibz opto. qz qs ab euentu facta notā/
 da putat/ nostrū est plātare/ nostrū est rigare fm
 prudētiā a deo nob insitā: bec pō nihil sunt omā.
 sz qz incrementū cōsumatiōez dat xps est. Narratiu
 dicū lib. filios israel pugnātes dñi mōitu bis ma
 gna strage corruisse: qs tñ dixerit eos de aggressu
 pugne pp h iculpādos. At forte plū? pmo eple
 vestre talem temporis tractum. vt elaboraretur

exigebaturque coaceruaret iteri gradus & geri
 es maledicorum in nos & bonorum ut in super gradibus
 tragedia contumeliaz / ut sales asplos satirice
 ipseque reprobationis expueret in nos / si illa
 vestra dilectio **S**z pfecto si fuisset iniquitas no
 stra ut talia audire meruisset (quod libera
 voceremur) / certe tunc vestra amicitia et simi
 litudine quodam studio nobis obnoxia / vestraque
 prudentia et gravitas blis deceret studiosos
 digna appebat que pulchriori et non illo ob
 sceno & sermone / vteret dignum erat illo spe
 culu / que vos esse gloriam / quod radijs purio
 ribus rutilaret digna denique vinea vestra / que non
 in his maledicorum labruscas degeneraret.
Poeticum est involucrum / musas a gretes / id
 in picas couersas esse / et quodam a gretes in ra
 nos / et alios in simeas. aragnes in araneas
 nioben in silice. et alios in alia : quod lignis ab
 usi sunt : eas in maledicta lateres. **P**reclare de
 mus ab **A**resto. dictum est. Honor esse in hono
 rate. ita pculdubio illiberalis et contumeliosa
 vitupatio sordidat exprobrat. **N**am quis
 vnusquisque est talia dicit. sicut que de terra est
 de terra loquitur. **S**ed vitupare nos / sicut
 tunc epistole facies ostendit / vestra nullatenus erat ire
 tio / quis ergo nimium laudare obedientiam / in
 obedientie scelus detestari. cum propterea defen
 dere pape et ecclesie. denique a deo nos in fau
 ste subtractionis auertere. fest ne igitur vestra fratres
 prudentia tam oblita sui. ut arroget sibi docere
 di nos officium. in re presertim notissima que o
 bedientia bona est. in obia mala. quiterque ple
 ctenda. que hoc ignorare presumi potest maxie
 apud nos quod studium antiquum solenniusque
 tam numero quam merito et autoritate spectantibus
 senec ipse negaretis. **N**am et inimici nostri sunt
 iudices. que tamen ceteris superminet vniuersi
 tas nostra / quam inter virgula cupressi. **A**m
 plius pro / pro in obia (si ita necesse fuerit) nos
 edoceri. erat ne dispeditiosissimus pro tra
 hendus pro autoritates emendicatas / in ge
 stas que sine ordine pro puerles periodos assi
 due siles et plus equo / sonoros. pro fastidio
 sam nugacis repetitionis eiusdem sinisterita
 tem / denique irascendo detestari fraterdendo et tabes
 scendo in nos quasi beluina feritate morum contumel
 candi lacerandi deuorandique videremur. **P**o
 teratis fratres / poteratis aliter vestram iactare elo
 quentiam. aliter vestrum officium / vel doceri vel
 moneri vel corrigendi ventare. **N**imis ela
 psium esse a memoria vestra monstratis illud ci
 ceronis documentum / cui scriptura sepe cor
 dat. sit monitio sine contumelia vel exprobra
 tione. **N**am et michael disputas cum diabo
 lo et corpe moysi. **R**ursus fratres / elucutio

nis vestre accuratio vel deserenda erat penitus
 vel accuratius incorruptiusque seruandaque
 que dictandi vitium non magnope culparemur
 si non viciosissimo et plus intollerabili ges
 nere confutationis vteret. illa elegans eloqui
 tia vestra; que enim viciosior confutatio seu
 argumentatio adduci poterat. que que ad
 vtriusque flecti potest; que defectum si pro
 hoc terminum oculis videre nequint vestra so
 lertia tot litteris erudita; quo ausu nos in
 obscurioribus comonere presumpserit confide
 ret. **H**oc itaque quod dicimus monstrabimus / di
 gito / tamen oculos aperire non pudeat. **S**i
 obedientia laudanda est (ut toties inculcatis
 quasi non ita sentirem) si hec sit gladius ves
 ter acatissimus / quo nos in gulare imo crue
 tis vulneribus confodere satagitis / attendite
 que facili retorsione / gladium vestrum in iugulum
 vestrum couertimus; obedire siquidem oportet deo
 magis quam hominibus; non hoc inficiabimur; oportet
 tebat ergo ut deo iubenti recedere a confor
 tio vel heretici vel scismatici vel in talibus ve
 hementer notorie diffamati / aut in nocumen
 tum ecclesie presidenti / vos ipsos presertim obedien
 tes; quod quod non fecistis / fas habemus / et conse
 quenti more vestro concludere / que in obia hec
 vestra plebs; pena tali. imo maiori quam no
 stra facta / ut fieri dicitis / eius vicario; nam
 contemenda est hec presertim; ut altera superi
 or honoret. **S**ciamus / his auditis quid
 agitis quod obstrepitis. quod rugatis faciebibus
 stomachantes acclamat. **N**os certe nul
 lum fouemus in hac parte scismaticum; nullum he
 reticum. nullum deplatorum ecclesie; nullum de his
 vehementer et notorie diffamatum. **I**ta excu
 satis vos fratres / nos contra proponimus accu
 samus suademus; purgantes nos sicut pro nega
 tionem eorum que nobis imponitis; erat idcirco ra
 dix hec difficultas et controuersie ad que euellere
 dam / totis eloquentie illius vestre tulliane /
 neruis incubere debuerat caritas vestra; que
 radix; probare vix dominum benedictum non esse scis
 maticum. non hereticum. non aduersantem ecclesie
 stice vnitati. aut non de his merito vehementer
 infamatum; aut esse tale qui non conuertit
 obedientie sue honorem. in instrumentum destru
 ctionis ecclesie; hoc est que in contentione versari
 quod vnicum confutari conueniebat. non de obedi
 entie proconis et in obedientie supplitijs imo
 de peculiaribus maledictis membranarum occu
 pare. **E**t istud tamen / cur modo / et non antea
 citius effecerit vestra fraternitas / nondum
 perspicua ratio inuenta est / nisi forte vix voluerim
 suspitionibus malinolis in vos / quod abutimur in
 nos. **D**i. ei forsan suspitio / aliisque que liuida

Trilogus

emulatio v̄ra ob p̄clarissimaz studij nostri
famam/ aut aliunde male par̄ta/ nūc tandem
nacta opportunitate egesta ē q̄ si aperiatur
sepulcrū pat̄is intus spurcū & olidū **Su**
spicabit ali⁹ nō inuidiā nō odiū nō rancō/
rem/ sed vel adulationē vel ambitionē sue
p̄motionis avidā. rupisse hoc v̄m silētiū:
dū spes arrisit nouaz p̄uisionū h̄ndaz / si
noua restitutio fieret/ p̄sertim vob̄ petenti/
bus & altercātibz / & vsq; ad piculū capis/ de
certare pollicētibz/ longe v̄o sint a nob̄ iter
p̄ticiōes h̄mōi maliuole & incerte/ fr̄es ca/
rissimi. **Nūc** id agere nos cōtingat/ qd̄ i
nos fieri rōabl̄ inculpam⁹. **I**ta qd̄ est ri
ratio vel feminea vel cania seu puerilis/ dē
tibz & vnguibz iniuriāz cām duceris̄ta pu
gna goliad a cōtumelioso cōtēptu/ certam
inire. **E**sto t̄m fuerit in nob̄ aut n̄m nō
nullis int̄tionis corruptio (qm̄ q̄s p̄r glo
riari se mundū h̄re cor/ cū nō sit hō sup̄ ter
ram iustus q̄ nō peccet) **N**ihilomin⁹ qua
le sup̄ hac corruptela adducit/ efficac̄ argu
m̄tū vt tā certo/ tā absoluto/ taz in generali
vos feriat̄is iudicio q̄ si vocis illi⁹ immēo/
res intonātis nolite iudicāz & nō iudicabi
mini. **E**sto sint inter nos aliq̄ abiciofi ad
b̄nficia/ aliq̄ leues ad iudicia/ aliq̄ odiosi
ad d̄m b̄ndicm̄. v̄m t̄m cōstat subtractiōz p̄
tales emeris̄se. **O**mittamus nos r̄ndere
quō talia fingerebz/ v̄ra discretio f̄ de rege
n̄ro & v̄ro de d̄nis ducibz cōsanguineis su/
is. de baronibz regni. p̄terea de cōsilio re
gis/ de prelatis & toto clero francie. **P**ostre
mo de toto regno hyspanie. **E**xclamabit̄is
hic p̄mo iā exclamatis/ qd̄ p̄ nos seducti sūt
excecari sunt. alienati sunt/ mirū vero si vos
foli & absentes & pauci/ aptos h̄ētis oculos
in eoz regim̄ne/ si vob̄ solis sua illumina
tio suaq; directio d̄at. **A**tendite ne intole
rabilit̄er nimis arrogetis. **S**citis et credi
tis firmit̄er qd̄ rex & d̄ni de suo sanguine ge
neroso nō adherēt subtractioni p̄tinaciter:
hoc ē v̄m verbū. **C**erte neq; nos p̄tinacit̄
adherem⁹. **A**dheremus t̄m sicut et ipsi/ do/
nec interim nob̄ pat̄is corrigi si erram⁹ cla
rius aliqd̄ cōmodius q̄ p̄ ecclia dilucescat.
Aut igit̄ eos oēs pari nobis cōcrimie pari
q̄ reatu cōuoluit̄ qd̄ subtraxerūt/ sicut nō
vultis qd̄ nō audet̄/ aut nos sicut ipsos ha
betote excusatos/ qm̄ p̄tinaces esse nō volu
mua/ qd̄ t̄m oīo facere refugitis/ sed dicet̄/ si
non estis p̄tinaces/ cur a d̄nitate subtra
ctiōis cōtinuatione non cessatis? **I**nterro
getis similiter/ cur ab eadē rex nō abscedit̄

q̄ si purgetis q̄rentes rōem/ nostra est cōis
r̄nsio/ qm̄ nostram interim cōsciā sequi
mur/ nam cōstrum licet dubitare de d̄no b̄n
dicto an p̄diderit ius in papatu/ aut qd̄ obe
dientia ad ipsum/ est ecclesie pestifera/ tan
tūde fas est ab eius obediētia secedere. **N**e
q; enim negabitis qm̄ p̄ culpa heresis aut
scismatis/ papa fieret inferior/ quolibet xp̄i
ano **J**ura sunt ad hoc planissima/ neq; p̄re
terea later̄ vos. p̄tatem papalē dataz esse in
edificatiōe ecclesie non destructiōe **Q**uo
abusu in destructiōe ecclesie notorio etiā
te. **N**onne exēplo pauli resistere in facie ge
renti se p̄ papa liceret. **N**onne sibi dici pos
set cur ita facis? **A**nastasiū sumus oli⁹ pō
tiferz alioz nonnulli sup̄ hoc sunt in exem
plū **E**t o deus arbiter equissime et q̄ pacto
mirant̄ istud quidā hominū/ q̄ si non intel
ligibilis sit hec absurditas. **A**ū in rebz lōge
minoribz id licere fieri magno assensu con
cederēt. **S**i enim palaciū suū/ si ciuitatem
suam/ papa facibz accensis/ p̄ sua libidine
quereret concremare/ si paganos armatos
si agroz depopulatores moliret apud xp̄i
anos intromittere/ etiā vbi nihil fidei p̄re
dicaret aduersū/ si v̄gines igenuas aut ma
tronas honorabiles violare satageret/ qd̄
tā indulgētissimus vnq; aut blandus adu
lator ad papā fuit/ qui negaret his ansibus
obuiandū esse qui papā ipm̄ si verba non
sufficerent diceret non debere factis arceri.
Jure naturali concedit̄ vim vi repellere iō
q̄ concedit̄ vt p̄sone singulari fas est/ pa
pam aut regem vel ligare vel carceri manci
pare/ si eis iniuste p̄sequētibus hanc perso
nam/ sibi non aliunde pateret p̄prie mortis
aut impudice violationis effugiū/ si hoc in
damnis corpalibus tam liquidum est/ qd̄
de spiritalibz incōmodis longe grauioribz
relinquitur estimandū. **A**ngamus hanc
rationē ad rem que agitur. **S**i substra
cti habuerunt p̄bables vehementes q̄ con
iecturas/ aut certas rationes ex his que fa
ct̄ sunt qd̄ d̄ns benedictus aduersebatur ec
clesiasticz vnitati/ nunqd̄ non bono fine &
intentione poterat hec fieri subtractiō/ q̄/
retis quo pacto/ sic q̄ppe vt non assumeret
obediētiā sibi factā/ in velamē aliquod
neq̄cie aut p̄teliōis scismatice p̄auitatis
Ex quibz medijs mille medijs/ aut conti
nuādo honores suos/ sine p̄curatiōe vnio
nis/ aut p̄mouēdo sibi fauētes in hac libi
dine d̄nandi/ aut nūc apte nūc occulte non
fauētes sibi p̄sequēdo **V**iderz dare si qd̄

videt q̄ nullis hoc loco vrimur sopbisma
 tibus. imo ne sopbiciū palogismi vos decipi
 ant (sicut sefellisse vident) nos ip̄am ad nu
 dū difficultatē reuelam⁹ cū p̄riū sit sopbi
 statū se celare ⁊ positōes suas vel inuolue
 re vel trāsferre. Nullas p̄terea legū interpreta
 tiones subdolas aut fictas adducim⁹. solis
 innitimur regulis iuris diuini ⁊ naturalis
 q̄s p̄ vobis assūitis q̄sq̄ imutabili verita
 te subsistere nequaquē ignoratis. he sūt re
 gule. q̄ sūm⁹ eccie p̄lat⁹ p̄pter eccie vtilitatē
 stabilit⁹ est. q̄ pape si apostat⁹ ⁊ a fide resistē
 dū est in facie ⁊ si nō recte ambulet ad veri
 tatē euāgelij. q̄ vim vi licet repellere q̄ deo
 magis ē obediēdū q̄ hoibus. q̄ bonū pb
 licū p̄ferēdū est bono p̄ticulari. q̄ ad pub
 licū ordinatū est. Istis inq̄ innitimur nō
 vt falso crimiamī t̄lib⁹ q̄ faciēda sunt mala
 vt bona eueniāt q̄ p̄sequēd⁹ est papa ver⁹
 vt scismatic⁹ sal⁹ def⁹. Nōdum ita v̄ri siles
 sum⁹ vt ita desipiam⁹. Quid ḡ ml̄tos turpi
 ter plane inuoluūt sopbismata / dū nimis
 fugiunt. q̄ ei videre nequē q̄le papa verus
 aut p̄ tali bit⁹ / desinere possit eē papa / aut
 b̄nd⁹ ē p̄ tali / ip̄i nō capiūt q̄ rōe substra
 ctio possit (imo et deat in casu) iustissima repu
 tari. hoc ē inq̄unt iobediētē esse. s̄ ē p̄secu
 torē capis⁹ existere. cū tñ nulla secessio a ca
 pite dici deat inobediētia neq̄ p̄secutio ni
 si legi diuine fuerit cōtraria. Est aut̄ diuina
 lex in b̄s recedere a tabernacul⁹ impioꝝ. iu
 bens fr̄em postq̄ audire noluerit ecciaz ba
 bendū eē sic ethnici ⁊ publicanū. iubēs p̄
 terea oculū aut mēbū aliud eruedū eē / ne
 totū corp⁹ sua cōtagione deprauet. q̄ diuina
 iussio q̄liter ad rē q̄ tractat⁹ adoptari deat is
 sinuatū ē. Scim⁹ tñ q̄d ad huc r̄des ne
 gatis i s̄ negocio cās t̄les i facto. Hoc vero
 est q̄d in disceptiōe n̄ra s̄fat. hoc pbare q̄d
 negam⁹ / aut impbare q̄d estimam⁹ debue
 rat caritat⁹ v̄re prudētia. aut nō notissima
 ingerere. nō nos mille p̄uicijs insectari. nō
 s̄bare latratib⁹ auras. nō nos pusq̄ intelli
 geretis arguere. Et q̄m̄ idipm̄ nō perorat⁹
 et res lōgiori disputatiōe eget q̄m̄ vt sub e
 p̄le breuitate possit coartari. q̄z deniq̄ iam
 pluries tam scriptur⁹ t̄a viuis vocib⁹ rōna
 bilitatē n̄re substracliōis si nō pon⁹ libell⁹
 diffamatori⁹ appellari meruit. Nec latet
 nos quā multa alia posuistis q̄ si rigidū ex
 amē itarēt illa de errore in fide. de crimine
 in bonis morib⁹. de inobediētia lese maies
 tatis regie / ⁊ alijs plurimis / dānāda pate

rēt / que oia oñdere sicut et p̄ncipalē cās no
 strā iustificare patos nos offerim⁹ q̄stuz et
 que admodū tu rex sapiētissime iusser⁹ qui
 baten⁹ nos indiuiduos coadiutores tuos
 assumere dignat⁹ es. neq̄ enī diuersuz a te.
 q̄d q̄s agere fas putat discretio n̄ra. Et si im
 pbe puocari ad certamē impar min⁹ nūero
 ⁊ virtute / sufferre molestū sit. Potuerāt
 ista sufficere si nō vicissitudinē referre velle
 m⁹ / reddētes p̄ malo bonū ⁊ b̄ndictiōe mo
 nitoriā. p̄ exp̄bratiōe maledica cū illo q̄ cū
 glorificād⁹ ait / maledicimur et b̄ndicim⁹.
 itaq̄ petim⁹ rōez fr̄es q̄ fr̄cū q̄ v̄vilitate cō
 placuerit se iūgi a cōi regis ⁊ regni cōcilio.
 Periret q̄ppe ois politic⁹ ordo si ea q̄ cōi
 sunt a sensu cōclusa q̄lib⁹ p̄ suo motu capi
 tis vel inculpate vel ad nouā cēsura reuoca
 re cōtēderet. Ubi enī fuit vnq̄s tā apta tam
 p̄coris snia q̄ nō aduer⁹ calūniātū linguīs
 carpi poss⁹. alijs amore / alijs iḡrātia / alijs so
 la cōtrariādī p̄teruia aut p̄uritu nouas res
 moliedī veratis s̄z neq̄ cōcilijs generalib⁹
 p̄stit⁹ ē olim assensus vnanimis t̄r vt n̄. et
 aliq̄ p̄te s̄dictores iuenirēt. Equū ē idcirco
 legib⁹ ⁊ cōsuetudinē sc̄itū vt in ore maior⁹
 ptis stet oē cōitatis iudiciū. Alioqn̄ si cuil
 bet assidue fas eēt obniti nibilo pl⁹ agerēt
 q̄z si inter naucleros eiusdē nauis / odiosū
 cōtinuaret iurgū ill⁹ velū tēdē / istis larā
 alijs dextrosū alijs sinistrosū ex adūsō cōa
 ri iplacabili aiositate tractatib⁹ / s̄liberatiōe
 ei maior⁹ p̄t exceptata / sine cōsul⁹ ē ei vos
 opē ferre l̄ neq̄ p̄taciū aduerfari ⁊ ita por
 tū q̄libet attingere quā sub dubia spe me
 lioris port⁹ cōsūdere interi oia seditiōe cer
 tissima. ml̄ta p̄inde tolerari debēt iā facta /
 quoz inceptis s̄dicere dignū erat. Est vo
 bis appareāt l̄ forte sunt saniora cōsilia. ni
 bilomin⁹ ap̄d cōitatē c⁹ estis ps pua / ābu
 lantē in opposita snia q̄d pdē tract⁹ vt p̄t
 nar aliorū. imo q̄d aliud opat⁹ quā cōtētio
 nes scādala aiositates ⁊ d̄sturbia ad rē oēz
 q̄ agit salubrior finiēda. Negociū aliō grā
 de pusq̄ certa cōclusiōe firmet op⁹ b̄t cōsul
 tatiōe in q̄ sit aim⁹ i cōsulendo lib⁹ porro ac
 ceptata cōclone tē ē tps faciēdi nō d̄judicā
 di. Qd si opposueritis p̄ceptū d̄ni vt nō
 peccet aliq̄s sequēdo multitudinē. hoc de
 criminibus q̄ bene fieri nequeūt / intelli
 necesse est. nō enī talia vnq̄s licere faciet q̄z
 t̄slibet numerus peccantiū ⁊ stultoꝝ quo
 rum infinitus est numerus. Quero sec⁹ est
 i eis q̄ fieri b̄n p̄nt in quib⁹ cōsciam p̄p̄iam

Trilogus

ad alioꝝ formare iudiciū / quāq; licitū quāq;
debitū est q̄liter esse dicimus in pposito vbi
ea q̄ in facto sunt. nō q̄ fidē immediate respi-
ciūt vtilitatur. **O**biciens fortassis q̄ nō sin-
ceris aīs / nō medijs vsq; quāq; iuridic; nō
p p̄oas oī vitio p̄clusio s̄btractōis excepta
est / q̄ si nō ita possit fingi in oī negotio pub-
lico q̄ p̄terea p̄ solos bonos b̄n̄placitū suū
opet de? opat? r p̄ malos / q̄les etiā int̄ vos
aliq; sunt etsi cōfirmatos vos phariseace ia-
ctentis p̄ ceteris hoīb; / et exceptos ab illa re-
gula si dixerimus q̄ p̄ctm̄ nō hēm? Quot
p̄ncipes infideles. q̄t tyrānos iūq; legim? /
et vidim? a q̄b; eq̄ssimas leges r̄ edicta / q̄s
nesciat emanasse / q̄ in resp̄icū esse d; / q̄
negocij q̄litate mag; attēdere cōueniet si iu-
sto fine / si piā intētionē fieri potuerit / q̄ su-
spitōib; duci ex agētū hac vel illa volūtate

Preterea fr̄es cessent cōtumelie. abeat si-
nistrē de nobis suspitiēas q̄les h̄ri de vob
nec vultis nec volum?. **A**redite fr̄es / nos
b̄n̄ cōscij nobis sumus de p̄cessu h̄ ad pa-
cē eccie / qui vrinā tā p̄perū successū capet.
quā pie sp̄ optam? optare aut̄ hoc mag; no-
strū est q̄ illud exhibere. **T**andē q̄ res
(vt arbitrami) d̄s̄cussione exigit āpliozem
(nō enī p̄pter aliud nos ad certamē puoca-
re deberetis) obsecram? te rex serenissime si-
cut iā obsecrauim? p̄ cōcilio toti? obie istū
us celebrādo in q̄ cōueniāt seniores / videf̄
de factis et de iure (q̄d ex factis exorit) exa-
minatissimā veritatē. quā sp̄ amplecti pa-
tos nos offerim?. in noie e? q̄ est p̄itas. in q̄
bū valere et sobria modestia sape. oēs opta-
mus fr̄es n̄ros in eodē d̄no carissimos.

Falía in alioꝝ p̄sonam transfigurata sint
(o forozes) p̄ recussioe eoz qui nimia acri-
tate sniam p̄p̄riam defendere et alienā car-
pere repti sunt. **E**t qm̄ ita tibi placitū est o-
foroz benivolētia (hoc enī nutu tuo signifi-
cas) cōuertatur oīo n̄ra ad eos q̄ acta oīm
p̄sertim supioꝝ tota seueritate recensent at-
q; dijudicant nullū eis refugii ad correcti-
onē / nullū locū ad veniā vel excusatiōem re-
liquētes. cū p̄fecto male nimiseēt res hūa-
ne / si semel peccātib; clauderetur mie sinus
q̄ si mīa cōceditur hominib; / illa obsecro
quib; rationabiliter iudicio p̄stabitur / q̄z
hoīb; occupatis q̄z hoīb; ad regimē rei pb-
lice cōstitutis / si quidē ad eos ex omni p̄te
fallendos inuigilat assidue subditoꝝ quo-
rundā malignitas nūc mēdacioꝝ fūco nūc
blanditijs adulationū nūc accusationū cō-

fictionib; nunc ingestione suspitiōnū vt vt
sic rapiant spoliēnt et detrahant vt vt amo-
rem simulant tanq; solliciti de salute domi-
sui / si multos accusauerint / si mendacibus
nouitatib; aures pruriētes p̄ncipū fricaue-
rint / si accensos odij / si stimulos ira anī-
mos uoz magis inflammare v̄gere q̄ stu-
duerint. **Q**uāobrem non absre videtur di-
xisse **Seneca** cōsulendū esse bonē mēti sua-
deret quā inquit bonam mentē / nemo oc-
cupatus inuenit. et alibi tradit hac rōne eē
vel difficile vel impossibile / vt idem sit p̄n-
ceps et vir bon? **I**pi p̄fecto supiores non
tam sup boies / q̄z homines sup eoz capita
positi sunt et nō tam inuidia q̄z mīa digni
habendi. tanq; miserabiliores ceteris ho-
minib; r̄ velut positi ad sagittas causas de-
ceptorie iaculatiōis. quoz multoz stultici-
ciam / adulatio in insaniam vertit. alioꝝ
iracundiam in furorem / alioꝝ benivolē-
tiam indulgentemq; naturā trahit ad p̄di-
galitatem crudelissimā. **R**apiūt euī a pau-
perib; q̄d apud ditiores effundāt. **P**arcūt
deniq; delinquentib; languida quadā spe-
cie benignitat; illecti. sed redit hec mīa stul-
ta / ad innotētū p̄niciem truculētā. quan-
tus erat ille rex et p̄pha dauid / quam sagar-
quā puigil ip̄e tū ad vniū serui mēdosaz
vocem seductus est / vt hereditatem cui p̄f-
de dauid optime meruerat ad eūdem fūuz
traduceret. postmodū q̄d etiam monit? nō
restituit sed diuidēdam imperauit. **Q**uoz
sum hec omnia nimirū vt cōmonerem
tolerādos esse piā cōpassione defectus su-
perioꝝ magis quā dijudicatiōe seuera p̄se-
quendos. **H**ecq; mibi quisq; opposuerit il-
lud sapiētis / exiguo cōceditur mīa. **P**oten-
tentes aut̄ tormenta potēter patientur. **I**p-
si vere p̄ncipes in hoc exigui sunt eo q̄ am-
pli? si ex ignorātia forte sua ip̄i sibi grādes
sibi fortes et beati videātur. **R**ursus si plu-
ra in hominib; vicia correctionis imposi-
tas tolerat. reseruās ea diuini censure iudi-
cij idem fieri de p̄ncipatū delictis necitas
maior expostulat. **V**t nō prinus p̄ q̄lib; er-
rato sp̄natur eozū p̄ncipat?. cū apls domi-
nis etiā discolis et xp̄us phariseis ypocritis
obedire p̄cepit et **A**resto. diffinit p̄ncipem
nō debere rep̄cuti. **V**idit hoc tragicus ille
qui monuit atbeniē. ne leonē introduce-
rēt in ciuitatē. introductū vero eū cū omni
māsfuetudine r̄ lenitate tractaret q̄ silitudo
fatis est accōmoda rei quā agim?. **Q**uō si d-

quolibet pncipate hec vera sunt / ipi domi /
no oim / et eo seruo oim / quo dno oim. pa /
pam loquor quis noboc coe mie debitum
impendendū arbitretur? Esto dñs bñdctf
erauerit in nō offerendo celeriter viā cessi
onis / attendatur in eo potuisse cadere dece
pñōes qles numeramus. Prouenientes ex
subditis. Atredatur humane cordis fragi
litas ad honores qrendos auida. et pñax
ad retinendos. attendat q̄stras vires habe
ant suspitiōes ingeste a maliuolis / nec esse
facile illos p libito diuellere. Attendat in su
per pñia ipius offerētis iam pdez id qd ab
initio querebat. Deniq; si erratū est ab eo /
nunqd sibi ianua penitētie / que cuilibet in
feriori apta est / obcludetur. Nūqd penalis
carcer / nunqd innumeri dolores aliq i cor /
pore in bonis z in fama iam plus q̄drien
nio tolerati. diluere sufficiūt hoc erratū. Si
derint si q̄ sint mōstrates oppositū vbo vel
ope / ne plus hostili odio p̄sone / quam vni
tatis publice zelo se pdant in flāmatos.
Itaq; placet hoc loco inserere quādā eplaz
quasi noie suo ad regem francie destinataz
que sic contexta est.

Benedictus epus seruus seruoꝝ
dei / carissimo filio in xpo karo /
lo francoꝝ regi xpianissimo salu
tem aplicam q̄ benedictōem et
miserationis spm̄ assumere. Si demolitio
hierlm̄ terrestri solim p̄strinxit ad lacrimas
cor p̄phe Jeremie z saluatoris ihu / si p̄tra
corp̄alis sep̄atio sponsi a sponsa fideli tan
te est molestie si deniq; ipa etiā natura suo
docet instinctu / turturē assiduos gemitus
edere / dū cōpari viduatam se senserit. null
mirabit si in desolatiōe miserabili sp̄ualis
hierlm̄ / et in acerbissima sep̄atione quaz in
ea sentit aim̄ conqueror et ploꝝ quis igit
dabit capiti meo aquam / et oculis meis / fo
tem lacrimarum / ad deflendum iugiter lu
ctuosissimam sacrosctē eccie labefactionez
diuisionemq;. Quis me cōsolabit. q̄s me
debitur? Cōsiliū q̄le mihi pueniet itaq;
placētus lugubris / dolor et angustia tan
gunt oēs in cōe filios eccie. Sed lōge seui
us atq; pfundius dilacerat infelix eoz meū
inaudita miseria. hoc exterminiu. Ista pdi
tio / nimirū data mihi illa est in sponsā sin
gularē / q̄ oim m̄ est vltis. his nihilominus
ocul̄ asp̄it̄ / tā nefando scismate eā q̄ m̄ ē
pacis z vnitatis / tā execrāda z atroci p̄fecu
tione eam fedari que fons est pietatis / tan

dem vili deiectione z ignominiosa seruitute
eā ipam p̄teri / q̄ libratē et honores largitur
eternos. **O** pia m̄ oim. o mea singlar / sp̄o
sa quousq; durabit pessimus iste lāguor tu
us q̄ diu debachabit furor impi? a i visce /
ra tua. satis nimisq; tuis in mēbris pseue /
rat hec horreda diuisio. Et heu q̄le tibi mi
nistrabo cōsiliū. tuis q̄ pacto medebor in /
cōmodis. Cruētū hoc vulnus tuū / i me de
scendit vt vides qm̄ hinc vastatrices cure
hinc sollicitudines puigiles intus timores
anxi. foris p̄igne in tribulatiōe violentia.
et diuturno indignoq; carcere q̄ mihi de p
p̄ria cōpar? est domo z de specioso olim nē
domesticōꝝ manu obruto palatio. Quid
referā p̄bra qd diffamatiōes iniq̄s. qd sini
stras / interpretatiōes dictoꝝ factoz q̄s meo /
rum. qd mille mei z meoz inenarrabiles
afflictiones. Atm̄ nō est hec maloz sūma /
vtinā in caput meū refluerēt oēs erūne tue
Fidelis sp̄osa / vsq; ad dure mortis p̄p̄si
tionē / sine detrimēto aie. Et tu bñdcta lib
tate foueres in gremio pacis oēs filios tuos
et oues pascue tue. Et o pater maxime z
optime. o saluifer xpe vt qd natus sum vi
dere mala gentis mee vt qd datus sum cu
stos sp̄osus z pastor / si nō aliā opē / aliud so
lamē. et aliud ferri dabat auxiliū. Porro si
sc̄ti p̄res q̄b infausta tēpestare succedo ges
mebant olim sub verendo pondere cure
pastoralis / sicuti grego. z alioꝝ plurimi ē
dū eccia sua honore z p̄sp̄itate flozaret / qd
nūc dicitur? sū in sua z mea tā incōpabli ca
lamitate z i tāta maloz mole. Hinc vel ma
xime p̄sp̄icū eē d̄z / me in tali statu afflictō
nis z meroꝝ p̄niciose retinēdo nō esse cōtu
macē. Alio q̄n p̄fecto miserabilior z stolidi
or sū oib; hoib; q̄ miseriā certā cū certā dā /
natiōe q̄rerē s; auertat hāc ifaniā a suo suo
misericos de. Ceterū nōne varijs z labo
riosis antea legatiōib; attrit? sū / si forte re /
sarciret truculēta hec rup̄ta et si discussis re
nebris serena vitas oziret. **S**z nūc eleuans
me dignitas ḡuius allisit z coāgustauit yn
diz. itaq; ḡuis for̄insec? cernit corp̄al affli
ctio. sub̄t p̄sitor? plaga seuit acris. dum
pia recogitatōe cōsidero / quē ad modū oēs
conat? mei / omnis zel? pi? / oē feruens d̄si /
deriū ad pacē adipiscēdā cassati s̄hūt. Et o
mores o tpa ecce qd supra modū auget in /
felicitat; cumulū / a nōnull; ē de puerfa itē
tiōe notoz / ic̄lpor. qd dicā ad hec plāe z cō
stāt negabo. Potuit aliq; fortass; surrepe ig

rankia/que tam vicina est humane fragili-
tati. et in hoc me meaq; oia p̄sus iustifica-
re nequaq; audebo illud nanq; aplicū ver-
bum quē hoīm nō exterrear/nihil mibi cō-
sciū sum. sed non in hoc iustificatus sum
cuius dicti que alia est rō? nisi q; in multis
offendimus. et qm̄ nō est hō sup terrā q; vi-
uat z nō peccet/et q; incerte sunt prudentie
nostre et iusticie omnes sordide tanq; pan-
nus mēstruate. deniq; quales sumus in o-
culis diuine maiestatis nouit nullus. et si
iustus fuero (inquit Job) hoc ipm̄ ignorabit
aia mea. verū si maligna fraude/ si cupida
ambitione. Putaui qd̄q; agere qd̄ ecclesi-
ce vnioni vel obstaret vel eam retardaret/
sit in aiam index deus. qm̄ potius talia ab
initio vsq; in p̄ns obtuli/que salubria z suf-
ficientia p̄ vnitatis p̄secutiōe fideliter est/
mabam. et adhuc existimo/ si nō obfuisset
pater ille mēdaciū/ qui oia in malū et turba-
tiōem euertisset. **N**osse potes hec oia fili
serenissime z xp̄ianissime corā quo fiducia
liter querelā hanc effudi. nec habeo necesse
regias aures adimplere longa narratione
taliū oblationū p̄ me factarū/ tam de via cō-
uentionis vtriusq; obediētie/ p̄ cōsiliū a
fratribus meis cardinalibus p̄mitus datū
quā de via cōpromissi/ et nouissime de via
cessiōis. **C**ui vie imo z martirio sicuti pa-
lam testatus suz iugiter adhesi fm̄ p̄para-
tiōem anī. **N**ec ab hac vnq; p̄mp̄ritudie di-
scessurus sum si et dū verā parere vnionem
cessio videbit. testes sunt apud te harū ob-
lationū patēres littere mee. nisi doloso alio-
rum silentio cōtecte sint. **A**rbitror aut̄ nūc
elucescere/ si lenior fuisset z opportunior p̄
ineūdo tractatu vnionis/ p̄ma cōuentiōis
oblatio q̄ subito incurfu talem arripe viā
que in has truderet angustias. et cui nullū
vnq; p̄buerunt vnq; assensum aduersarij/
absq; q̄bus generalem fieri vnionē q̄s ex-
pectet. **N**olo tñ inclite fili ex his dictis vel
dicendis tuā inculpate deuotiōem. ad pa-
cem eccie. q̄ vtinā deuotio nulla vnq; men-
daci informacione sup meis et alioz gestis
quesita fuisset illudi et corripī/ sed ammira-
ri nō sufficio/ q̄ pacto ego qui sic egeri/ sic
tracter infamer includar et nōdū p̄ liberati-
one ab indignis carceribz/ tuū merueri au-
piliū. **N**ōne tui antecessores xp̄iū habuerūt
succurrere nō solū vep̄atiōibz eccie nō solū
summ̄s pontificibz in sua sede reponēduz
sed oibz cōiter iniuste passis. quasi nobilif

frantie domus/templum tale esset mie/ q̄le
apud athenas fuisse memorat vbi cunctis
afflictis erat p̄sto subsidium. nūc enī fili ca-
rissime vera regū frantie p̄genies z heres ex
emploz insigniū vides coram oculis tue se-
renitatis/ illū quem p̄ iusto papa coluisti z
colis/ illū quē vt patrem summū in terris z
aie tue pastorem sc̄m̄ frequētibz titulis ex-
tulisti. **I**llū p̄terea quē tu cuz regno tuo suc-
cessisse cōfiteris p̄ electiōem legitimā chri-
sto et petro illūq; quē viuētem prudentif-
simus pater tuus viuens coluit vt talē/ il-
lum dein ceptus qui etiam si caduci numerē-
tur honores/ nobilis est p̄ sapie/ illū deniq;
qui deo p̄p̄tio vitā hucusq; duxit innocuā
sine quauis infamie nota deforis qz quid
intus agatur/ iudex erit cordiū inspector de-
us. tu inq; talis vides me talem (de me enī
loquor et me laudasse coegit necessitas) vi-
des modo sic inclusum sic cōtumeliose tra-
ctatū tanq; essem vnus ex seruis abiectiss-
mus sine honore sine dignitate sine statu si-
ne genere et vite scelerate. **N**ihilominū aut̄
dissimilis fili aut cōtemnis/ p̄bere succur-
suz/ neq; me expediri iubes/ qui vnico mā-
dato tuo/ ab his me incōmodis potes libe-
rare. q̄q; comptum habeo/ nō te iubere ita
fieri. neq; p̄suaderi sane pōt. vt credas gene-
rosū animum tuū/ erga meas erumnas/
tanta duricie stringi/ qm̄ mollesceret ad cō-
passiōē/ si p̄funde et religiose cōsideratio-
nis oculos ad tante rei indignitatem con-
uerteret. **Q**uid de te loquor/ qm̄ ipos etiā
barbaros et paganos/ pietas naturalis tā-
geret/ si viderent p̄sonam nup̄ talis aucto-
ritatis gradus et honoris et nobilitatis re-
pente deici et cōcludi intra parietes dome-
sticos et hostilit̄ oppugnari. **E**xistimo qz
et in regno tuo maxima pars mee calamita-
ti compatitur. sicut et dolorem alioz regū
experior. **P**roinde si ex cōsiliarijs tuis a-
liqui (vtinam boni sint omnes et fidi) sedu-
care vellent regiū aim/ ne mibi meoq; sta-
tui misereret/ videant saltem tales et pōde-
rent tuam et tui regni famam. qm̄ dedecus
filij est/ pater sine honore. et i subditoz in-
famiam redundat p̄sidentis opprobrium.
quale est insup illud qd̄ ab aduersarijs et
mulis quotidiana in sultatione iactat/ vel
lem silerent et ego digitū ponerem ori meo
sed. vox altior et populosiorē q̄ vt regi pos-
sit et qualis vox q; a gallicis tenetur obfesi-
sus dire z hostiliter/ papa suus/ vox q; d̄no

suo supmo aduersi sunt. nec aliter sequuntur et suū psequant. vox q̄ p libito mutat pas pas nūc instituūt. mox destituūt. vox q̄ sc̄o ipozsi nō verbo farent se reos in scismate z ptem corroborant quā impugnant. r̄les z plures circūuolant rumores et imperia z quā apparēter id fiat viderint illi q̄ talium sūt occasio. At vero fortassis obijciēt aliq̄ me in causa esse oīm q̄ ligemus. Nam cur in/ quūt dignitatē tuā p fas aut nephas reti/ nes/ cur nō ad ea q̄ penit̄ur cōdescēdis. pos sem huic obiectiōni/ planis z validissimis obniti r̄nsiōibz ad iusticiā meā (nisi qd̄ ppo sitū hic habeo alterum. et qm̄ aduertis q̄ lubricus z instabilis esset oīs dñi stat⁹ / si repente ad vocē cuiuslibet cedēdū esset iu/ ri suo iure vel iniuria/ sine discretionē/ sine fructu/ sine manifesta necessitate. sed non hic insistentū decreui. **H**oc vnū postu lo et exhortor in dño p cōi bono totius ec/ clesie. q̄tis depulsis ira odior z vindicta z q̄ retro sunt obliuiscētes/ extendamus nos in anteriora ad vnionē pmerendā. tu preci pue inter ceteros q̄ singularis p̄ctor es et cultor eccie vt sollicitē cōsulas. quid pdest imo q̄stipaci obē q̄ includo carcere ego q̄ tam libero z p̄to suz aīo ad oīa p eadē pace vbi nihilominus ps aduersa/ p̄tat in erro re suo/ neq̄ verbo significās neq̄ factore vel se cognoscere veritatē iusticie n̄re. neque offert aut recipit viā aliquā p quā intrus⁹ / suā hēat sedē deserere quā occupat l̄ saltes pati pede par q̄rat/ scis n̄/ q̄t et q̄tis lega/ tōibz pulsati sunt. ex quibz ita esse nō īgras si nō ficticijs relationū cōmentis/ elusufes **N**unc q̄li spe p̄seq̄mur p̄tem vlem si p̄ticu laris si multiplex z iugis sit inter nos diuī sio? **Q**ua fiducia resistemus falsitati/ si ve ritatem n̄ram inutiliter cōfundimus/ pro desse qd̄ expectam⁹ in nō obediēdo ei q̄ ca nonice nō dubitat̄ elect⁹ / z eē tanq̄s corp⁹ lacerū membrīs a capite diuulsis/ qm̄ cerni mus alios p̄naci aiositate in sua vnitate nō vere vna cōiunctos **R**ecista dico/ sit ve ritas tanta sollicitudine ad liberatiōez cor palem (quā etsi n̄ opto q̄s mirabit⁹) q̄stum p affectu boni z honoris totius eccie et di gnitatis pontificalis sc̄e sedis aplice. tui p̄ terea z regni tui z totius obie adherētis ve ritati. **Q**uāobrem cōcludēdo p̄cor z ob testor fili carissime in xpo/ q̄tis hāc queri/ moniā filiali deuotiōe et xp̄iano altoq̄ aīo suscipiēs. iubeas carceralē circa me cessare

custodiam/ que p̄sus indigna est. z si non forte de meritis p̄rijs erga deū. ecclesiast/ ce tñ dignitati/ illi p̄inde q̄ pater noiatur z est talis regis q̄ demū xp̄ianus est / et xp̄us dñi. **I**n quē xp̄ianos. imo filios p̄rios ab uti seuiā r̄rānoy q̄stum q̄leq̄ piaculum sit. aīaduertis. **A**udent quidā sacrilega im pietate (sicut accep̄i) impurū z p̄car os laxa re/ ad notandū me p̄ heretico aut scismati/ co q̄ v̄tinā tam tenaces eēnt fidei aut religi onis q̄ longe sum ab hac blasphemia. **E**r rare vt cū **A**ugustino fateor potero sed he/ reticus nō ero. neq̄ est alia indignius a me vel impatiētius ferenda iniuria. iōq̄s obni tens talibz cū vno sc̄toy patrū libere p̄nun cio/ mentiunt. **T**e rursus inuoco fili. vt feras mihi sic afflicto velociter auxiliū. qm̄ admodū in tali necessitate (qualis nec tibi vnq̄s nec sanguini cōtingat tuo) nequaq̄s dissimulare sed totis conatuū viribz obuia re saragerem. **P**one q̄so ante p̄uidētie tue oculos/ qualis futura eēt eccie facies / et q̄s feda negociōy turbatio. p̄plexitas z inuo/ lutio scaturirēt/ si nūc migremus a carne n̄ habito p̄us alio rerū stabilitōto vel ordis serenitate sicut h̄ri p̄t/ dū viuo si nō vl̄ ne quiter prauiter abicioz **P**ostremo si buc usq̄ vt humana est ignorantia vel infirmi tas/ quidā irrōnabilius p̄cesserint **N**ō pu deat vl̄ sc̄o vinci rōe z supari veritate. nec in casu iaceat sed de resurgēdo cogitēt neq̄ enī poterit alr̄ efficaci⁹ oīdi simplex cōscie puritas in p̄cessu z q̄ nō p̄ceps ira non tu mēs ambicio/ nō cecus odij rancor l̄ edax vindicte furor sed pacis amor vnicus dñi a batur tractatibz ip̄m hoc tate sobrietatis z reuerētie negociū. **E**t tu p̄ misericordi/ arū z deus totius cōsolatiōis et pacis/ q̄ p̄ misisti miām misericordiibz/ q̄ dimittere p̄ cipis si nob̄ dimitti volum⁹ da clemēte ve niā delictis p̄rijs z alienis. sis mihi p̄piti⁹ vt hac vna vindicta cōtent⁹ sum q̄ errata corrigas suppleas defect⁹ z deinceps oīm pedes in viam salutifere pacis dirige. deni q̄s cor regis qd̄ in manu tua est / ad hoc in/ clina z inclinātū corrobora cui des gloriā et honorem nunc et in p̄petuū. **H**is ita se h̄ntibz allegatis/ sentio qd̄ postulatis o **D** sorores carissime. postulatis itaq̄ ne tegaz silentij velo vnam lex epl̄is/ quales misse vi deri p̄nt ab inclitissimo francie rege/ p̄dem velut post reditum ab ambasiata sc̄a sum⁹ mo pontifici substractiōe nondū facta/ pa

Trilogus

rebo libēs vos assistite **P**ater (obsecro pater sancte) p paucis alloqui pastora-
 lem celsitudinis tue p̄sidentia pater rogare ea q̄
 ad pacem sunt hierlm. q̄tis benigne facias
 in bona voluntate tua syon vt edificent mu-
 ri hierlm. nihil hic exprobrādo dicitur? suz
 sed te obsecraturus sum vt p̄m. nū hortā-
 do tū commonefaciēdo cū instructiōe filij
 mei vt ea ante oculos tuos statuam. quoz
 attentōem actualem/oblitterare potuerit
 seu cure varie/turbātes rōnis oculū suo pl̄-
 uere seu blanda quorūdam assentatio com-
 mune maḡibus malū. nihil ad veritatem
 omnia ad grām dicentū. **A**ut p̄inde natu-
 ralis quidā amor sui/quo sui cognitio nō
 nunq̄ impedit. aut deniq̄ sbdola machia-
 menta eoz qui sub ouina pelle/vulpem te-
 gunt. **Q**ue enī ex sublimiorib; personis se
 ab his pestib; securam satis esse iactauerit
Vide pater sancte/ r si videas non pigeat
 pfundius iterū atq; iterū circūspicere. qua-
 le q̄tū ve est pacis bonū. qd̄ omnes in cōi
 appetunt. cōclamitātes pax pax/adeo sine
 pacis pulcritudie oīa sunt deforma anxia
 molestaq;. **D**ia q̄z pacem suam quandam
 nō minus quā vitā desiderant. abhorren-
 tes diuisione q̄to magis ignoscere. imove-
 ro dignam p̄ meritis laudem rependere te
 cōuenit p̄ sc̄e omnib; et singulis. q̄s pa-
 cem appetere querere p̄sequi q̄ cognouerit
 quos audieris p̄sequētes ex aduerso/erici-
 ale scisma p̄ns qua quersum via p̄sertim q̄
 cōpendiosiorē eis vel rō vl̄ necessitas co-
 gnata rōis/ōndunt. **T**alem de te spem. tui
 mores tua vita a puero bñ instituta/inun-
 do pbuerūt. hanc insup expectatiōem/tua
 gesta rōsa q̄ i negotio p̄ntis scismatis apd̄
 omnes genuerunt vt tu p̄cipuus iudicatus
 sis/cui pastoralis baculus p̄ cōterendo ne
 quissimū maligni scismatis caput donare-
 tur. quē p̄terea papalis sedes suscipet ornā-
 do sessione tua si p̄sideres in ea. nihilomi-
 nus yltronea cessio si ita res exigeret/locuz
 liberū ad postoris vniti collatiōem appet.
Videbātur hec sufficere tali omni expecta-
 tioni. attū ipam vallauit iusurandū q̄ cō-
 trouersia omnis finem capit. **S**o do-
 lor plusq̄ dolo/ō sc̄i sc̄e q̄ oēs vñ maluz
 istud irrupit qd̄ p̄funderet nos ab expecta-
 tione n̄ra? heu/ q̄stuz mortalia pectora cece
 noctis hñt. q̄z terribiliter nullos excipiens
 enūciauit p̄phicus fmo/prauū cor hoīs/et
 imp̄scrutabile/quis cognoscer illud **D**ave

niam pater sancte/fideli mee interrogatiōi
 si animis n̄ris hanc in veritate spes tuip̄si
 us ingenueras. si cor in ore et fronte gere-
 bas/qd̄ cāe qd̄ ve fastinationis irrep̄sit. qd̄
 nos vel falleret l̄p̄funderet ab expectatiōe
 ab illa inq̄z expectatiōe q̄ pollicebas nobis
 te agente reuersuram p̄cē eccie redituri se-
 culū aureū in terris **I**n cuius p̄terea assum-
 ptione ad papatū/noua lux oriri visa ē. in
 hoc q̄z diluculo matutino/sidus quoddaz
 beniuolū sereno nobis fulgore micare pu-
 tabamus **A**t heu expectauimus pacem/et
 ecce turbatio indererius q̄ppe versa confu-
 saq; sunt omnia. **D**eruit hoc inquiens
 subditoz improbitas volēs meip̄m p̄m
 eoz/ad illud cōpellere qd̄ yltroneus agere
 debueraz. **P**rimū (pater sancte) nō vio-
 lentia sed ōo plurima p̄missa est. petis a q̄
 a me filio tuo/cū tota eccia regni mei. p̄ ta-
 les quales nosti. tales quib; alij supplicāt.
 et quoz fide ac prudētia gubernamur. fra-
 ter germanus r duo patruī. q̄ si suspiciosū
 forsā erat orare illud ducū q̄si foret speci-
 es violēta iubendi/facilis plane p̄tebat ex-
 itus. p̄occupasses eoz p̄ces/offere ab-
 q̄ vlla p̄cristinatioe illā q̄ petebat. **J**ura-
 menti impletiōem oñdisses p̄parationem
 animi ad cedendum. si et dū cessio tua pa-
 cem illatura esset eccie. itaq; via cessiois nō
 ne ab omnib; q̄stucunq; tibi vel tue estima-
 tioni sanentib; eē sc̄tissima r cōpendiosissi-
 ma iudicata est: q̄q; nō eē te cogenduz ad
 ipsam fuerit q̄rūdā sententia sed te volū-
 tariū te sp̄te offerentē eā que cōi assensup-
 bat viā/ q̄s oro coegisset. **S**i q̄ igit fuerit
 coactio ex renisu tuo venit. **A**ffirmant viri
 sapiētes r l̄rati q̄ mecum sunt. te pro salute
 gregis astrictū esse f̄m p̄parationez animi
 nō solū ad cessiōem sed ad martiriū. et hoc
 mō nō est relinq̄re gregē sed saluare/ qd̄ qd̄
 yltra cōem legis diuine obliuionē **J**uramē-
 tū solēne sup additū te ligauit **D**ices for-
 te te nec iuramēto nec officio constrictū vt
 cōfestim papatū renūcies. p̄festim nō ex-
 pectato fructu pacis. **P**rofecto/p̄ sc̄e
 neq; hoc q̄rebat. q̄ si de me meoz q̄ since-
 ritatē/qd̄ā maliuole suspitōs aliene ab hac
 veritate gratis assumpte sunt. audi qm̄ ml-
 tos supplātauit suspitio illoz q̄libus vñq;
 suspicionib; p̄bere leuē auditū nihil ma-
 gno viro indignū. nihil p̄ suo et sue reip̄b-
 lice statū incōmodius repif. hoc q̄ppe agit
 suspitio talis apud rēpublicā. qd̄ zelopia

apud domesticam. zelotipia autem quales non domos inquietat et turbat. eas aliqui funditus censes. **E**sto fuerint qui stillarent auribus tuis/ q̄ aliqui magis ad p̄sone tue deiectionem/ quā eccie reformationem anhelebant q̄ papatū ambiebāt aliq̄. q̄ ps vna papam optabat de cognatione et p̄ria. q̄ ps altera p̄ ambitione/ aut vindicta/ aut alijs cāis rep̄bis/ incedebat in via pacis. **E**ra/ minandū sane erat nō q̄d tales dicerēt/ nō q̄d garrirēt incerto auctōr susurri. sed q̄d veritas a dño dirigēda postulabat. **A**ec̄ enī staret ois policia/ si p̄ adulātiū/ aut male suspiciatium cōfitione/ et nō p̄ agendum veritate regeret. **E**t memineris pater si fefellit te talis malinoloꝝ suspitio/ dū te p̄testatiōem publicare suavit q̄ postmodū libens retractasti. **P**rotestatiōis autem becerat snia. q̄ visis modis p̄cedēdi/ q̄ erga te et tuos tenebātur (notabas violentiam) tu omne inde secutus et p̄ te cōcessurū inualidū reputabas et inane. q̄ si vicz te p̄tinacem facere cōtenderet/ aut blanda adulatione/ aut sbdola iūmicatū p̄fictio nisi sagaci retractione puidisses. **Q**uinetiā/ si q̄sisset aliquoꝝ/ (vt tibi videt) vel arrogātia v̄l impietas/ cogere te ad illud/ q̄d agere sponte volueras. nōne fatius erat te vincere in bono malū/ q̄ a malo vinci/ sapiens enī nō vincit malicia. **P**essima certe victoria vincere voluit aliq̄s hoies/ si ab ira ab odio ab ipatēria et vindicta zelo sup̄at/ et adeo supatur aliqui vt omis oibz q̄ alioq̄n agenda fore cognosceret. ip̄e se in apta p̄cta et in magna mortis hui⁹ et eterne discrimina tradit/ dū frendēs dentibz ait. ergo ne inuitus cōpel/ lar ad hoc vel ad illud/ ergo ne malis grati bz meis hec et illa sum acturus. **I**ta ne ego dñs obtp̄abo subditis tanq̄s eoz vilis seruus/ quis cōtemp̄tū hūc. q̄s mee huius dignitatis vitup̄iū ferre possit. mori fatius ē est quā talia p̄petifraci. p̄sus animi et abieci esset talibz assentire. **H**as voces pater sancte. scis nō esse modestie xp̄iane neq̄ de stola illa p̄dire/ ad quā inuitas xp̄s discite inquit a me q̄ mitis sum et humilis corde qui cū malediceret nō maledicebat cū pate retur nō cōminabat. **Q**uid si q̄s ex emulif tue dignitatis cognitus magnitudinē cordis tui/ aut suspiciās forte puitatē ad suspiciatione turbida suscitāda p̄ quē oia sibi suspecta fierent. ac p̄ inde certū discrimen in/

trāres. sic ap̄zum vani catuloꝝ latrat⁹ a tuto cubili remouent. et offerūt enecandū. sic qui timet p̄uinam/ irruet sup̄ eum nyx. sic postremo trepidātes auicule/ in veros laq̄os cadūt obinancem morarū plurimatum formidinē. **A**t vero suspicionibz his reiectis ne ab eis dū reprobamus capi videamur/ audire te videoz et dicere. q̄ viā equis/ simam obtulisti. viam cōuentiōis in quaz totus etiam cetus cardinaliū p̄mitus descendit. **V**iam p̄terea quā appellas in sticte. viam p̄mā p̄ sc̄tē nō dū q̄s repudias/ se cognoui/ nisi q̄ p̄ se insufficiens appar̄bat. p̄pter q̄d vltior oblatio vie cessiōis q̄ rebatur. ad q̄d ita/ nimirū vt tantus apparatus cōuentiōis nequaq̄s sine cōgruo fraudaret. qui finis ex oim q̄s cōsulimus et aliorum pene oim iudicio/ non aliter cōmode/ quā p̄ vtriusq̄ cōtendētū cessiōnē h̄ri sp̄abatur. **S**ufficiebat aut̄ (vt tibi visum ē) oblatio tua generalis ne eadē facta i p̄ticalri cornua darz aduerse p̄ti tanq̄s diffideres d̄ iure tuo/ qui tam leuiter cedere sponondis ses/ sed nō fallit/ nō irridetur inspector cor dium deus. sapiens (vt q̄dam ait) vitā suā nō p̄plari rumore sed conscie veritate. metitur. **Q**uid si quidā imp̄ti/ aut sup̄bi aut malinoli tuam hāc humilitatē sanctissimā tuam caritatem xp̄i imitatricē/ tuū zelū feruentissimū/ in oblatione spontanea vie cessiōis sinistre detoz/ sissent vt formidas aliq̄ supra numerū plures/ grauiores insup. tū fide tū amicicia tua/ tum pietate catholica te hec agente collaudassent v̄tes salomonis iudicio/ q̄ veram hūisles maternaz caritatem/ qui infantem xp̄m viuū in eccia stice sede sua alteri cedere malūisses quādi uidi. **E**terū vero nō parū vergebat te p̄stitū iuramentū/ nisi glosis corruptis/ aliis quis illud fedare voluerit. aut dicere q̄ q̄ i detiorē exitum vergebat/ nō erat obfudum/ absit pater/ vt nos oēs tue obie filij/ iudicauerimus vnanimiter vt qui discors sit nescio/ q̄ via cessiōis ceteris emiebat. eratq̄ sc̄tā et deo accepta/ si ip̄a sub iuramento p̄missa nequiret salubriter vel offerri v̄l exeq̄. q̄d verisilius ē decipi vel vnū/ v̄l vniuersos. q̄d pbabilius falli paucorū cōscias vel oim. **A**ddo q̄ si errasset vnīuersitas o/ bedientie tue in hac snia. nihilominus pastoralis pietas astringebat te. potius cōdescendere nobis pie errantibz q̄s omnia taz certe turbationi exponere. quippe ad hūc

Trilogus

intellectū vere enunciatiū est / q̄ cōmunis er
roz facit ius. Non enī p̄sumere debueras /
omnes ad tuam s̄miam citius attrahendos
fore / q̄ ad alioꝝ iudiciū te vnicū / vel ad
modum paucos tecum posse cōverti. **N**az
hoc vltimū liberū tibi erat nō alterū / obli
stentib; tot capitib; q̄ tamen cōuenisse in
vnam vie cessionis oblationē nonne mira
culū est / et pene diuinū. **O**pponet demuz
aliquis patere satis nūc quā inutilis / et cas
sa fuerit hec via cessionis. que nihil hactē
nus p̄ pace valuit opari. **H**oc argumento
viam cōventionis aut illius quā nominat
iusticie. liceret inculpate. quā nihil adhuc
p̄fecisse cognoscim;? **S**ed nō accepte sunt
rūdebis hec vie iōq; non temptate. ita certe
nec viam cessionis acceptasti. cuius intere
rat eandē p̄mitus offerre. **E**andē dico. toti
ens ante papatum p̄ te pater ventilatā / lau
datam / et fere p̄ vnica cōmendatam. q̄ si p̄
sumitur p̄ via cōventionis aut altera si su
issent acceptate q̄ dedissent pacem ecclesie
multo amplius hoc existimare cōuenit de
acceptatione libera via cessionis. q̄ si p̄ ob
lationem tuam caritatiuam. altera ps contu
maciter renuisset pagere. ip̄a de se suaq; sa
lute vidisset. tu liberatus nobiscū. tu glori
osus. tu ab omnibus re / et nomine b̄dictus
euasisses. **V**erum ignosce pater sacre / si
nimis v̄get celsitudinem tuam multiloq;
um zeli mei. talia ego nō ad damnandū sed
horrandū p̄nuncio. quīs qui pacem eccle
sie p̄sequitur / non inculpes sinistris inter
p̄tationibus. q̄si de prauato nimo erga te vl
dignitatem / tuam moneantur. quīs p̄te rea
cōdescendente te capite n̄ro ad hūilē mem
broꝝ voluntatē instar xp̄i. ambulem; om̄
nes vno animo. vno passu. vna via. donec
occurrat nob̄ pax vera in eo qui fecit vtra
q; vnū. d̄no n̄ro ih̄u xp̄o. qui est deus b̄n
dictus in secula. **Q**uid sup̄est agere o so
rores. dum pars inuenit vtraq; causas. tū
excusationis p̄prie tū accusacionis aliene?
Qua ratione potest hoc fieri etiam si tu be
niuolentia tanto nisu conareris vt ps ex
cusanda censeret sed neq; in tā xp̄is iudi
cīs videri p̄nt accidi. **E**t o sc̄tissima mater
ecc̄ia. cui snie interim cessura es: quā āple
raberis: quā pbabis: xp̄iana respublica /
inter has cōtentiones aiosas / et incertas qd
aget: interea quo se vertet / quali poterit re
gimine gloriari. **D**udum cōtentionib; p̄o
ptio / et Julio cesare ciuilibus armis roma

na respublica neutrius ptem pbans remā /
ferat in medio desolata cū **L**arbone q̄ nul
li similiter p̄ri fauens erat. ita enī dicit **S**e
neca. **U**trū vero silē sit in scismate n̄ro tan
to deteriori q̄sto anime mors quā corpor
plus horrozis habet nō determino. v̄tinaz
veniat d̄ns / qui / et illuminet abscondita tene
brarū. et posita in lucem cōpleat in opere.
parū quidē videre est si non datur operari
Hoc quidē solū relictū videtur vt q̄ cogno
ramus qd agere debeamus humano con
silio / fugam; ad ad diuinū nisi vobis ali
ud o sorozes videatur. **B**eniuolentia
Sibi beniuolentie idem p̄orsus est iudi
cium frater vt nullis accusatis maliuole si
cut obseruare nisi me fallit amor tui studii
sti / cōuertamus nos ad d̄m. quīs ad nos
cōuertatur. ambulans sup̄ aquas p̄nt; bu
ctuationis / ventisq; ip̄etran; et mari / et fiat
eo iūbere tranquillitas. quid tacita recog
tas soroz n̄ra discretio. dicit tu qd censes a
gendū. **D**iscretio. **E**go vero hoc idē. ni
hilominus ne temptari videat deus. cona
ri decet nos ad laborem si forte p̄is attem
prationib; aspirer deus vires. **Z**el; **U**e
rissime suades p̄ meā si dem o soroz discre
tio / saluberrime / et diuine. vis igitur vt ea p̄
lia q̄ penes nos seruam; recōdita. sup̄ hoc
negocio p̄feramus in mediū. tū de medio
p̄cis inueniēdo. tū de cōcilio sic vel nō ces
lebrādo. tū de pape accusatiōe / et excusatiōe
cū reliquis. illoꝝ enī inspectio dare posset
occasione sapiētib; p̄fundiora cogitandi.
Discretio. **V**ideo te frater ad ingenium
redis. totus flamma es neq; nō velle foras
erumpescio q̄ loqueris illa tu quodaz im
peru magis piecra sunt quā digeste ordia /
ta / sine stilo sine limitatiōe. **A**tti si ita fert
animus tuus nec cōpesci p̄nt; tu in alia no
biscū cōtiōe ea p̄pone. nos secedere ad alia
tps vocat. et s̄ba tua (vt aspicias) iam p̄pla
ris cōtiō. iā scolastic; cet; / iā curia regalis
expectat. tuā rem ergo age et b̄n habe **Z**e
lus. **P**olliciti memor obia vltro. et tu bene
hēas soroz. nec vllō vnq; in negotio me de
fere. tuo q̄z spū o germana beniuolētia pro
cul ois a nobis et ceteris. maligna p̄uersi
tas exturbetur / et.

¶ Finit. ¶ Sequitur epistola

Christianissimi regis francie iustificatiua
subtractionū factaz a **P**etro de luna / non
obstante obedientia suo p̄decessori / et sibi

R quibus prestita. Karolus dei gratia franco-
rum rex/vni uersis xpifidelibus salutem i do-
mino/et ad eam qua sumope desideramus
ecclesiasticam vniionem ynanimiter aspira-
re/ **P**ax ecciastica q sub vnico z certo chri-
sti vicario coiungere debet vniuersa mem-
bra ppli xpiani fm ipius xpi et apli sudio
cumentu/dum olim post mortem felicitis re-
cordationis Greg. pape vndecimi contur-
bati cepisset/dumqz scisma pniciosum mo-
strum horrendu ingens in eade eccia subo-
riri cerneret/et causis toto orbe notissimis
xpianissimus tunc ac pclarissime memorie
pgenitor noster Karolus qnt^o suafus mul-
tis vehemētibus qz rōibus deliberauit ad
herere obiam p̄stare illi que collegiū cardi-
naliū iureiurando asseruit in vita z in mor-
te atqz publicauit se canonicē in summum
pontificem z verū xpi vicariū sponte z con-
corditer elegisse Arbitrabatur nanqz veri-
filiū idem pgenitor noster vt erat totus fer-
uens in zelo dom^o dei/et ex sua fide pia ali-
os diuidicans q ceteri pncipes ac plati cū
vniuerso clero z pplō/p̄tinus obedirēt cō-
siliū electū em hmoi p collegiū p̄fatū car-
dialiū sufficiēter eis innotesceret/rite fuis-
se celebratam/sed aliter euenisse/dudū iam
deploramus. neqz em potuerūt vsqz hodie
dicti cardinales hocipm. **N**os idcirco cer-
nentes/exp̄ientia tpe qz docētibus/qz hec o-
bediētia p̄stita inualida erat ad tollēdū fū-
ditus scisma pestiferū. qd in exiliū grauis-
simū/pacem desideratissimā z oprimā de-
truserat/deliberam^o eādē pacē ad ppriū cui-
bile suū qd est eccia velut ad suam regionē
p alias vias totis conatuū viribz reducere
hinc cōcilia crebra/hinc legatiōes laborio-
sissime ac sumptuosissime/p oēs pene xpia-
nitatis regiones frequēte/tādē aspirante
deo via cessionis vtriqz cōtendentū pro re-
uersione pacis turpiter exulātis inuenta ē
cōpendiosior absqz vlla dubitatione expe-
diētiō iudicata. **H**anc p̄inde viā cū omni
solēitate p̄nari fecimus successori illi^o cui^o
pgenitor noster (sicut diximus) obiam p̄stare i-
rat/qua obiam/iō maxime postmoduz ab
eodem successore p tpe subtraximus. qz nō
satis ap̄te p vie cessionis cōpendiū videba-
tur velle pacem reducere/postpositis disce-
ptationū interminabiliū anfractibus z in-
gressilibilibus aliaz viarū labyrinthis. **A**t
vbi visus est nobis ad salubriora se cōuer-
tisse cōcilia. rursus absqz omni mutabilita-

tis culpabilis nota/obediniimus eidez/ita-
tū animo nostro gerētes/si z q̄dū hec obe-
diētia nra nō obstaret ecciastice vniōni qz
admodū in cōcilio vltimo eccie regni nri/
meminim^o satis datū intelligi/neqz eni vo-
luimus ynqz sciēter (neqz fas esse credim^o)
obediētiā p̄stare cuiqz mortaliū in pacē vni-
uersalis p̄iudiciū in scismatis fomite. in di-
scordie instrumētū. **E**t o saluifer xpe prin-
ceps pacis/q̄dū iam q̄siuim^o pacē z n̄ ve-
nit **E**xpectauimus tempus medele/tps. s.
iurate cōuentionis vtriusqz cōtendentūz
p cessione celebranda. **E**t ecce turbatio
Animaduertite hec dñi pncipes xpiani q̄
bus est dolori talis tantaqz miris dissipatō
Atēdite in sup vobis z vniuerso pplō xpi
ano vos sacri p̄ntifices in q̄ posuit vos spi-
ritu sanctus ep̄os regere ecciam dei qua acq̄-
sinit sanguine suo. **A**tēdite q̄sumus. noli-
te dissimulāte agere/vbi depopulat gregē
xpi miseris modis/tēpestas hec seuissima
horreda qz vorago. **E**turgat in vuū pplū
vniuersus/tollere de medio sui deformissimū
hoc portentū vñ fit in obp̄vriū hostibz
incredulis pp̄rijsqz aiabz damnationis eter-
ne discriminē aptū/decidat vel inuit^o vn^o
aut alter. imo vtriqz cōtendentū ab occupa-
ta sede petri/potius qz vnitas coz. conten-
tione depereat. **N**am dū neutri ppl̄s obedi-
et. neuter amplius de p̄matu vel frustra cō-
tendet neqz audiet vltra vox illa crudelissi-
me femine nec mihi nec tibi. sed diuidatur
sed illa pie matris/dare illi infantē viuū
Nos vero q̄ nihil ita post anime salutē de-
sideramus/qz videre serenissimam pacif fa-
ciez/nris effulgere t̄pibz/iudicam^o ex p̄mis-
soz z siliū cōsideratiōe nullū ad p̄s patef-
validius in tam daspato malo remediū/qz
qz neuter cōtendentū aut sibi forte successo-
rum/p̄stetur deinceps obediētia a pplō xpi
ano/deficiēte siquidē fomēto tantus ignis
iste infernalis i setādē deficiēs dāte deo col-
labemr. **Q**ua pp̄cedentibz et hitis super
hoc vicibz repetitis. magnis z maturis de-
liberationū cōcilijs cū sapiētibz p̄itis et de-
uotis hoibz/deuz z eorum salutē gerentibz
p̄ oculis. **N**os vt eccia regni nri ac delphia-
tus vieneñ. p nob et subditis nris corūdez
regni z delphinatus/decreuimus talē am-
plecti neutralitatē in festo ascētionis p̄rie
vēturo/nisi interea nob vltro paraduene-
rit. pcessuri nihilominus vltius assidua
solllicitudine cū alijs pncipibz z catholicis

Sermo factus in die

omnibus. donec euulso scismate/pax plan-
tetur. Quod si mirabitur forsitan alius ex aliter
affectatis vñ nob ista licent/attendant po-
tius qd hanc nobis legem facit ipsa q legē ne-
scit/dura necessitas. imo et filialis pietas q
p medios etiam ignes et gladios/mrem ta-
lem ita collaboratē/eripe conaret. Ecce
morbus inueteratus et putridus q ex fom-
tis leuioz inderiora quotidie velut can-
cer serpit. si ergo ferramentuz cauterisans
adhibeatur/nullus recte culpauerit. De-
mum cū p hac neutralitate in vñ tractan-
da/principes ac magnates vtriusq obie-
cōmoda celeritate congregari non possent
n'los suo quesumus cōceptui deputet ius
ptis n're/quā pbabilissima rōe p'libat' pge-
nitor noster et nos hacten' fuim' insecuti/
in hac neutralitate cōdemnatum vel depl' s-
sum/cū nūc n̄ de iure huius vel illius/sed
decedendo iuri vero vel p'nto/p vnione
cōsequēda res agatur. Quāobrem vos
omnes et siles hortamur in xpo. et peaz qd
de immaculata spōse sue eccie laceratiōe fe-
da. cōpassionem geritis obtestamur arripi-
te nobiscū validū hoc et efficax sicut expe-
ctamus in dei p'ute pestis huius extermi-
niū vt denegatio hec obie vtriusq cōtenden-
tiū/afferat nob tandē ppetuam vnanimē-
q obiam sub vno et certo xpi vicario/qua-
tinus seruiamus deo in pulcritudine pacis
et reqie opulenta. In quoz omniū fidē et te-
stimoniu pntes literas nostri sigilli fecim'
munimine roborari. Datū p'ius die. xij.
Januarij. Anno dñi. Dcccviij. et regni
nri. xxvij. ¶ Finis.

z Eiusdem sermo ha-

bitus coram concilio Cōstantiē. in domi-
nica qua erat festum sancti Anthonij.

Nuptie facte sunt in chana galis-
lee et erat mater ihu ibi. Scrip-
tum est originaliter Jo. ij. et re-
citate in euangelio dñice currē-
tis/qd ad honorem gloriosissimi p'ris An-
thonij cuius hodie celebritas agit inferius
deducetur. Sed dum nuptie facte sunt in
chana galilee. erat mater ihu ibi. Assis et tu-
pia mater ihu nobiscū in hoc sacro concilio

loco vbi est mystice chana galilee/vbi alle-
gorice fiunt nuptie Interpretatur enim cha-
na zelus/et galilea transmigratio. Est autē
hic zelus transmigratiōis. sed quo et vnde
Mirū ex hoc mūdo ad patrem/et chana
in hierl'm que edificatur vt ciuitas qd pere-
grinamur a dño nec habemus hic ciuitatē
manentem sed futuram inquirim' que est
hierusalem mater nostra. Vides inqt bñ/
dictissima mater ihu. quemadmodum cele-
bratur sinodaliter in hac mystice chana ga-
lilee in hoc sacro concilio loco dignissima nu-
ptiarū xpi ihu filij tui et ecclesie copulatio.
Ad qd ita? sane qntis eccia sponsa agni/ne-
q laceretur amplius scismate/neg detur
petur errorib/neg deformata maneat vi-
cioz feditate. Assis igitur ad has nupri-
as o Maria. Assit et filius tuus ihus cum
discipulis suis scis omnibus/inuitat' p'ci-
bus a nobis. quo adueniente cōmuret ob-
secramus apud nos assidentes in his nup-
tijs/aqua grauis et insipida sapientie ter-
rene animalis et diabolice. in vinū optimū
sapientie salutaris/qd nos ebria quadam
sobrietate lenificet/cor robozet et sit in nob
vinum germinans virgines/hoc est virgis
nales puras et integras affectiones. imple-
antur ydzie cordium aqua lacrimose com-
punctionis. Fiat hoc intercedente te o sa-
cer heremi cultor. Anthoni gloriosissime
fili matris eccie ac in vniuersa terra nomi-
natissime cuius hodie solēpnitas celebrat'
Fiat et hoc insinuante et petente te beatissi-
ma et misericordissima mater Jesu m' salu-
tis/quā ideo salutamus/depmentel suauis-
simū illud gabrielis epithalamū dū in pa-
latio virginalis vteri tui nupsit humanita-
ti diuinitas. Que gratia plena dominus te-
cum. ¶ Nuptie facte sunt in chana galilee
et erat m' ihu ibi. Si dicam q sentio pa-
tres apli patres deo amabiles et spectabi-
les dñi/tanta misterioz pntis euāgelij ma-
iestate tanta dicēdoz numerositate suffun-
ditur et pmitur mee mentis acies inualida
vt quid p'mum dicam quid omittam v'zoi
scerno. Ladit in me illud narcissi p'biloca i-
p'ri/iuuenis apud nasonem et ad fontem in-
opem me copia fecit. Ecce nuper in ipso me-
ditationis mee secreto dum pntis euange-
lij verbis intenderem apparuit ipm velut
fons illimis et nitidus/fons vite verbū dei
in excelsis. tanq p'terea speculum quoddā
pyrrissimum sine macula. testissimumqz/

Trilogus

intellectū vere enunciatiū est / q̄ cōmunis er-
ror facit ius. Non enī p̄sumere debueras /
omnes ad tuam s̄miam citius attrahendos
fore / q̄ ad aliorū iudiciū te vnicū / vel ad
modum paucos tecum posse cōverti. **N**az
hoc vltimū liberū tibi erat nō alterū / obli-
stentib; tot capitib; q̄ tamen cōuenisse in
vnam vie cessionis oblationē nonne mira-
culū est / et pene diuinū. **O**pponet demū
aliquis patere satis nūc quā inutilis / et cas-
sa fuerit hec via cessionis. que nihil hactē-
nus p̄ pace valuit opari. **H**oc argumento
viam cōventionis aut illius quā nominat
iusticie. liceret inculpate. quā nihil adhuc
p̄fecisse cognoscim;? **S**ed nō accepte sunt
rūdebis hec vie iōq; non temptate. ita certe
nec viam cessionis acceptasti. cuius intere-
rat eandē p̄mitus offerre. **E**andē dico. toti-
ens ante papatum p̄ te pater ventilatā / lau-
datam / et fere p̄ vnica cōmendatam. q̄ si p̄-
sumitur p̄ via cōventionis aut altera si fu-
issent acceptate q̄ dedissent pacem ecclesie
multo amplius hoc existimare cōuenit de
acceptatione libera via cessionis. q̄ si p̄ ob-
lationem tuam caritatiuam. altera p̄s contu-
maciter renuisset pagere. ip̄a de se suaq; sa-
lute vidisset. tu liberatus nobiscū. tu glori-
osus. tu ab omnibus re / et nomine b̄dictus
euasisses. **V**erum ignosce pater sacre / si
nimis v̄get celsitudinem tuam multiloq̄
vna zeli mei. talia ego nō ad damnandū sed
horrandū p̄nuncio. quīs qui pacem eccle-
sie p̄sequitur / non inculpes sinistris inter-
p̄tationibus. q̄si de prauato nimo erga te vl-
dignitatem / tuam moneantur. quīs p̄terea
cōdescendente te capite n̄ro ad hūilē mem-
broz voluntatē instar xp̄i. ambulem; om-
nes vno animo. vno passu. vna via. donec
occurrat nob̄ pax vera in eo qui fecit vtra-
q; vnū. d̄no n̄ro ih̄u xp̄o. qui est deus b̄n-
dictus in secula. **Q**uid superest agere o so-
rores. dum pars inuenit vtraq; causas. tū
excusationis p̄prie tū accusationis aliene?
Qua ratione potest hoc fieri etiam si tu be-
nivolentia tanto nisu conareris vt p̄s ex-
cusanda censeret sed neq; in tā s̄rijs iudi-
cijs videri p̄nt accidi. **E**t o sc̄tissima mater
ecc̄ia. cui snie interim cessura es: quā āple-
xaberis: quā pbabis: xp̄iana respublica /
inter has cōtentiones aiosas / et incertas qd
aget: interea quo se vertet / quali poterit re-
gimine gloriari. **D**udum cōtentionib; p̄o-
ptio / et Julio cesare ciuilibus armis roma

na respublica neutrius p̄tem pbans remā-
ferat in medio desolata cū **L**arbone q̄ nul-
li similiter p̄ri fauens erat. ita enī dicit **S**e-
neca. **U**trū vero silē sit in scismate n̄ro tan-
to deteriori q̄sto anime mors quā corporis
plus horrozis habet nō determino. v̄tinaz
veniat d̄ns / qui / et illuminet abscondita tene-
brarū. et posita in lucem cōpleat in opere.
parū quidē videre est si non datur operari
Hoc quidē solū relictū videtur vt q̄ cogno-
ramus qd agere debeamus humano con-
silio / fugam; ad ad diuinū nisi vobis ali-
ud o sorozes videatur. **B**enivolentia
Sibi benivolentie idem p̄orsus est iudi-
cium frater vt nullis accusatis maliuole si-
cut obseruare nisi me fallit amor tui studii
sti / cōuertamus nos ad d̄m. quīs ad nos
cōuertatur. ambulans sup̄ aquas p̄nt; bu-
ctuationis / ventisq; ip̄etran; et mari / et fiat
eo iūbere tranquillitas. quid tacita recog-
tas soroz n̄ra discretio. dicit tu qd censes a-
gendū. **D**iscretio. **E**go vero hoc idē. ni-
hilominus ne temptari videat deus. cona-
ri decet nos ad laborem si forte p̄ijs attem-
pationib; aspirat deus vires. **Z**el; **U**e-
rissime suades p̄ meā si dem o soroz discre-
tio / saluberrime / et diuine. vis igitur vt ea p̄-
lia q̄ penes nos seruam; recōdita. sup̄ hoc
negocio p̄feramus in mediū. tū de medio
p̄cis inueniēdo. tū de cōcilio sic vel nō ces-
lebrādo. tū de pape accusatiōe / et excusatiōe
cū reliquis. illoz enī inspectio dare posset
occasione sapiētib; p̄fundiora cogitandi.
Discretio. **V**ideo te frater ad ingenium
redis. totus flamma es neq; nō velle foras
erumpescio q̄ loqueris illa tu quodaz im-
peru magis piecra sunt quā digeste ordia /
ta / sine stilo sine limitatiōe. **A**tti si ita fert
animus tuus nec cōpesci p̄nt; tu in alia no-
biscū cōtiōe ea p̄pone. nos secedere ad alia
tps vocat. et s̄ba tua (vt aspicias) iam p̄pla-
ris cōtiō. iā scolastic; cet; / iā curia regalis
expectat. tuā rem ergo age et b̄n habe **Z**e-
lus. **P**olliciti memor obia vltro. et tu bene-
hēas soroz. nec vllō vnq; in negotio me de-
sere. tuo q̄z spū o germana benivolētia pro-
cul ois a nobis et ceteris. maligna p̄uersi-
tas exturbetur / et. **F**init.

Sequitur epistola

Christianissimi regis francie iustificatiua
subtractionū factaz a **P**etro de luna / non
obstante obedientia suo p̄decessori / et sibi